

Forord

Denne bacheloroppgaven i økonomisk styring er skrevet av John Kristian Kjøren, Hanne Mostad og Nora Slyngstad ved NTNU Handelshøyskolen i Trondheim. To av oss går profileringsområdet økonomisk styring, mens én går regnskapsfører. Dette er vår avsluttende bacheloroppgave for vår treårige bachelor i økonomi og administrasjon.

Vi har gjennomført en regnskapsanalyse med fokus på lønnsomhet av Læringsverkstedet AS. Vi har valgt regnskapsanalyse da dette er et særdeles spennende tema innenfor vårt fagfelt. Vårt valg falt på Læringsverkstedet AS fordi en av oss har inngående kjennskap til bedriften. I tillegg synes vi det er lite gode kilder knyttet til debatten rundt private barnehager.

Vi ønsker å takke våre veiledere Tor-Eirik Olsen og Morten Kringstad for god hjelp og konstruktive tilbakemeldinger. Videre ønsker vi å takke vår kontaktperson Roger Olsen, fra Støtvigenga barnehage, for en god dialog underveis i prosessen.

Innholdet i denne oppgaven står for forfatterens regning.

Sammendrag

I denne oppgaven har vi gjennomført en lønnsomhetsanalyse av barnehagekjeden Læringsverkstedet AS for perioden 2016 - 2020. Læringsverkstedet AS er Norges største private barnehagekjede med nesten 250 barnehager og rundt 6 000 ansatte. Denne drives av ekteparet Randi Lauvland Sundby og Hans Jacob Sundby fra.

Problemstillingen vi har undersøkt lyder som følger:

Hvordan har lønnsomheten utviklet seg i Læringsverkstedet AS i perioden 2016-2020, og hva kan mulige årsaken til denne utviklingen være?

For å besvare problemstillingen har vi valgt å utføre en regnskapsanalyse med fokus på lønnsomhet. Vi legger fokus på likviditet, soliditet, finansiering og lønnsomhet. For å besvare problemstillingen var det også relevant å se på de eksterne faktorene, dette gjennom en PESTEL-analyse. Til dette har vi benyttet oss av historiske tall bedriften selv har lagt ut på egen nettside. I tillegg har vi utført dybde intervju med relevant informant.

Oppgavens innledning består av et avsnitt hvor vi ser på bedriften som helhet. Her blir også tema, problemstilling og årsaken til at vi har valgt å ta utgangspunkt i Læringsverkstedet AS. Dette blir videre oppfulgt med en teoridel. Teorikapittelet tar først for seg en regnskapsanalyse før vi ser på de eksterne faktorene som påvirker bedriften. Vi kommer videre til metodekapittelet, det redegjøres det for metodiske valg og forskningsdesign. Analyse delen av bacheloroppgave består av relevante nøkkeltall hvor vi ser på utviklingen til bedriftens økonomi. Vi avslutter analysekapittelet med å se på hvordan de eksterne faktorene kan ha påvirket resultatet vi får av å analysere nøkkeltall. Avslutningsvis vil vi konkludere med å svare på vår problemstilling. Dette med hensyn på resultatene vi har funnet i analyse delen av oppgaven.

Regnskapsanalysen viser noe varierende utvikling i lønnsomheten, dette er også tilfellet for de tre andre hovedgruppene. PESTEL-analysen indikerer at noen av de juridiske, politiske og økonomiske forholdene påvirker utviklingen. Disse forholdene vil trolig ha større påvirkning i fremtiden. Videre er det ingen signifikante indikasjoner på superprofitt i Læringsverkstedet AS.

Abstract

In this task we have completed a profitability analysis of the kindergarten chain with the name Læringsverkstedet AS from the period of 2016 to 2020. Læringsverkstedet AS is Norway's largest private kindergarten chain with close to 250 kindergartens and 6000 employees. The chain is led by the husband-and-wife Randi Lauvland Sundby and Hans Jacob Sundby.

The research question we have explored is as follows: *How has the profitability increased in Læringsverkstedet AS in the period from 2016 to 2020 and what can be the reason for said growth?*

To answer the research question, we have chosen to undergo an accounting analysis with the focus on profitability. Here we focus on liquidity, solidity, financing, and profitability. To answer the research question, it was also relevant to see the external factors, this will be completed through a PESTEL analysis. For this to occur we used historical data the company has posted on their own website. Including this we have conducted in depth interview with a relevant informant.

The task's introduction contains of a paragraph where we look at the business as a whole. Here the theme, the research question, and reasoning we have taken a basis on Læringsverkstedet AS. This will be further continued with theory section. The section will firstly talk about accounting analysis before we look at the external factors which affects the business. Then we continue a section about the methodology where we look at the methods used Læringsverkstedet and their research design. The analytical part of the task contains the relevant key values where we can see the increase in the business economy. We finish it up with analyzing the key values. To conclude it all we shall answer our research question based on the results acquired through the analysis of the data acquired in this part of the task.

The Accounting analysis shows some varying development in profitability. This is also the case for the other three other main groups. The PESTEL-analysis indicates that some of the legal, political, and economic conditions which affect the development. These conditions will have an effect, in the future. At the moment there are no significant indicators of major profit in Læringsverkstedet AS.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	1
1.2 Tema og problemstilling	2
1.3 Disposisjon/struktur	2
2 Teori	3
2.1 Regnskapsanalyse	3
2.2 Årsregnskap	3
2.3 Likviditet	4
2.3.1 Likviditetsreserve	4
2.3.2 Likviditetsgrad 1	4
2.4 Soliditet	4
2.4.1 Egenkapitalandel	5
2.4.2 Gjeldsgrad	5
2.4.3 Rentedekningsgrad	5
2.5 Finansiering	5
2.5.1 Finansieringsgrad 1	6
2.5.2 Arbeidskapital	6
2.6.1 Totalkapitalrentabilitet	6
2.6.2 Resultatgrad	7
2.6.3 Totalkapitalens omløpshastighet	7
2.6.4 DuPont-metoden	8
2.6.5 Egenkapitalrentabilitet	8
2.7 Lønn	9
2.8 PESTEL	9
2.9 Superprofitt	10
3 Metode	11
3.1 Utvikling av problemstilling	11
3.2 Valg av undersøkelsesopplegg	12
3.3 Valg av type informasjon	13
3.4 Innsamling av data	13
3.5 Utvalg av enheter	14
3.6 Dataanalyse	14

3.7 Validitet og reliabilitet	14
4 Analyse	15
4.1 Driftsinntekter, driftskostnader og driftsresultat	16
4.2 Likviditet	18
4.2.1 Likviditetsreserve	18
4.3 Soliditet	20
4.3.1 Egenkapitalandel	20
4.3.2 Gjeldsgrad	21
4.3.3 Rentedeckningsgrad	22
4.4 Finansiering	23
4.4.1 Finansieringsgrad 1	23
4.4.2 Arbeidskapital	24
4.5 Lønnsomhet	25
4.5.1 Totalkapitalrentabilitet	25
4.5.2 Resultatgrad	26
4.5.3 Totalkapitalens omløpshastighet	27
4.5.4 Egenkapitalrentabilitet før og etter skatt	28
4.6 Lønn	30
4.7 PESTEL-analyse	31
4.7.1 Det politiske perspektivet	31
4.7.2 Det økonomiske perspektivet	32
4.8 Sammenhengen mellom regnskaps- og strategisk analyse	36
4.9 Overskudd	37
4.10 Benchmarking	37
4.10.1 Totalkapitalrentabilitet	38
4.10.2. Resultatgrad	39
4.10.3 Egenkapitalrentabilitet etter skatt	40
4.10.4 Superprofitt i bransjen	40
4.11 Superprofitt	41
5. Konklusjon	42
6. Referanseliste	43
6.1 Litteraturliste	43
6.2 Nettsider	43

Figurliste:

<i>Figur 1: Driftsinntekter og driftskostnader</i>	16
<i>Figur 2: Driftsresultat</i>	17
<i>Figur 3: Likviditetsreserve</i>	18
<i>Figur 4: Likviditetsgrad 1</i>	19
<i>Figur 5: Egenkapitalandel</i>	20
<i>Figur 6: Gjeldsgrad</i>	21
<i>Figur 7: Rentedeckningsgrad</i>	22
<i>Figur 8: Finansieringsgrad 1</i>	23
<i>Figur 9: Arbeidskapital</i>	24
<i>Figur 10: Totalkapitalrentabilitet</i>	25
<i>Figur 11: Resultatgrad</i>	26
<i>Figur 12: Totalkapitalens omløpshastighet</i>	27
<i>Figur 13: Egenkapitalrentabilitet før skatt</i>	28
<i>Figur 14: Egenkapitalrentabilitet etter skatt</i>	29
<i>Figur 15: Lønn i prosent av omsetningen</i>	30
<i>Figur 15: Totalkapitalrentabilitet</i>	38
<i>Figur 16: Resultatgrad</i>	39
<i>Figur 18: Egenkapitalrentabilitet etter skatt</i>	40
<i>Figur 19: Årlig superprofitt ved et utvalg avkastningskrav</i>	41

Tabelliste:

<i>Tabell 1: Likviditetsreserve</i>	18
<i>Tabell 2: Likviditetsgrad 1</i>	19
<i>Tabell 3: Egenkapitalandel</i>	20
<i>Tabell 4: Gjeldsgrad</i>	21
<i>Tabell 5: Rentedeckningsgrad</i>	22
<i>Tabell 6: Finansieringsgrad 1</i>	23
<i>Tabell 7: Arbeidskapital</i>	24
<i>Tabell 8: Totalkapitalrentabilitet</i>	25
<i>Tabell 9: Resultatgrad ved salget inkludert</i>	26
<i>Tabell 10: Totalkapitalens omløpshastighet</i>	27
<i>Tabell 11: Egenkapitalrentabilitet før skatt</i>	28
<i>Tabell 12: Egenkapitalrentabilitet etter skatt</i>	29
<i>Tabell 13: Lønn i prosent av omsetningen</i>	30
<i>Tabell 14: Bransjetall for private aktører 2018</i>	38

1 Innledning

Det er stadig en debatt i media som går på hvorvidt eiere av private barnehager tar ut en superprofitt og hvorvidt dette går på bekostning av kvaliteten på tjenesten de tilbyr. I media ser vi som regel en noe svart-hvit versjon av hvordan private barnehager opererer. Vi tror dette kan være en litt overdrevet forenkling av virkeligheten, og vil derfor forsøke å avdekke om dette er tilfellet i bedriften vi tar utgangspunkt i.

For å utnytte mest mulig av vår kompetanse har vi valgt å gjennomføre en lønnsomhetsanalyse av Læringsverkstedet AS i en periode på fem år. Vi håper resultatet av vår analyse vil kunne avdekke i hvilken grad bedriften tar ut en såkalt superprofitt, eventuelt om dette forekommer i det hele tatt.

Grunnen til at vi endte opp med akkurat denne bedriften er at en av oppgavens forfattere har inngående kjennskap til bedriften og har kontakter som var meget hjelpelige med å innhente dataene vi trengte for å utføre oppgaven. I tillegg synes vi Læringsverkstedet AS er en god case, da de er Norges største private barnehagekjede (Læringsverkstedet, 2022).

1.1 Om bedriften

Læringsverkstedet AS er Norges største drifts- og eiendomsselskap for barnehager. Selskapet eies og drives av ekteparet Randi Lauvland Sundby og Hans Jacob Sundby. Bedriften er eier av totalt 248 barnehager og har rundt 6 000 ansatte over hele landet. Den første barnehagen ble stiftet i Kristiansand i 2003 (Læringsverkstedet, 2022).

Læringsverkstedet Gruppen AS er Læringsverkstedet AS sitt morselskap. I tillegg består morselskapet av eiendomsutviklingsselskapet Læringsverkstedet Prosjektutvikling AS, som også er relatert til barnehagebygg. Begge selskapene er lokalisert i Ullensaker kommune.

I 2020 kjøpte det svenske selskapet Samhällsbyggnadsbolaget SBB to tredjedeler av eiendommene til den norske barnehagekjeden for 4,25 milliarder kroner (Alsberg, 2020). Det er flere årsaker til at bedriften solgte to tredjedeler av eiendommene. Dette fordi de selv

ikke ønsker å drive med bygg, men barn. I tillegg hadde bedriften fem milliarder i gjeld knyttet til eiendommene, ved å selge 138 barnehagebygg synker gjeldsgraden (Alsberg, 2020).

I 2018 ble det fremmet et forslag på Stortinget som ikke tillater barnehagevirksomhet å ha obligasjonslån (Regjeringen, 2018) Bedriften hadde et obligasjonslån på 1,5 milliarder.

Salgsinntekten nedbetalte denne gjelden. Ved salget sikret Læringsverkstedet seg evigvarende leierett, dette reduserte risikoen til bedriften betydelig. I tillegg til at det fikk ingen praktiske konsekvenser for barnehagene (Alsberg, 2020).

1.2 Tema og problemstilling

I denne bacheloroppgaven skal vi ta for oss hvordan lønnsomheten til Læringsverkstedet AS har utviklet seg over en femårsperiode samt forsøke å finne ut om eierne tar ut en superprofitt.

Vår problemstilling er dermed:

Hvordan har lønnsomheten utviklet seg i Læringsverkstedet AS i perioden 2016-2020, og hva kan mulige årsaker til denne utviklingen være?

Ved å se på lønnsomheten vil vi også se om det er noen signifikante indikasjoner på at eierne tar ut superprofitt.

For å besvare problemstillingen vår vil vi utføre en regnskapsanalyse. Vi vil deretter undersøke i hvilken grad de eksterne drivkreftene spiller en rolle for bedriftens utvikling.

1.3 Disposisjon/struktur

Innledningsvis har vi tatt for oss bedriften, tema og problemstillingen vi skal jobbe med. I neste kapittel vil den relevante teorien vi skal bruke presenteres. I kapittel tre vil vi redegjøre våre metodiske valg samt eventuelle svakheter med oppgaven. Deretter vil vår analyse og drøfting finnes i kapittel fire. På bakgrunn av denne analysen vil vi i det siste kapittelet komme med en konklusjon som svarer på problemstillingen vår.

2 Teori

I denne delen vil vi presentere relevant teori knyttet til vår problemstilling. Vi vil hovedsakelig redegjøre for teori knyttet til nøkkeltall i en regnskapsanalyse. Videre presenteres en enkel PESTEL-analyse. Til slutt vil vi kort si noe om begrepet “superprofitt”.

2.1 Regnskapsanalyse

Regnskapsanalyse er en kartlegging av en bedrifts økonomiske tilstand og utvikling. For å utarbeide en god regnskapsanalyse ser man på bedriftens nøkkeltall, og analyserer disse (Kristoffersen, 2019). Analysen er et sentralt verktøy for å avdekke mulige feil fra fortiden, samt vurdere videre beslutninger for å nå bedriftens økonomiske mål. Negative resultater gir en indikasjon på at tiltak bør iverksettes, mens positive nøkkeltall kan si noe om hva som bør videreføres og utvikles ytterligere. Det er vanlig å skille mellom fire forhold i en regnskapsanalyse; likviditet, soliditet, finansiering og lønnsomhet (Kristoffersen, 2019). Vi vil gå gjennom alle fire forhold, men ønsker å legge hovedvekt på lønnsomhet.

2.2 Årsregnskap

Regnskapsloven §1-2 sier at alle regnskapspliktige er nødt til å utarbeide et årsregnskap, samt at man plikter å offentliggjøre informasjonen. Regnskapet vi har brukt er hentet fra Læringsverkstedet AS sine nettsider, da de selv har valgt å legge de tilgjengelig der. Tallene er uansett også tilgjengelige på proff.no. Ifølge Skatteetaten er formålet med årsregnskapet å “formidle nyttig og relevant informasjon om virksomhetens samlede økonomiske utvikling og finansielle stilling” (Skatteetaten, u.å.).

2.3 Likviditet

En bedrifts likviditet beskriver dens betalingsevne og kjøpekraft. Hvis bedriften har få likvide midler vil den betegnes som lite likvid. Dårlig likviditet vil bety lav kjøpekraft og dårlig betalingsevne (Kristoffersen, 2016). Dette innebærer større risiko for at bedriften ikke får betalt regningene sine til rett tid. Det er viktig å ha god likviditet for å kunne tiltrekke seg interessenter. Vi ser på nøkkeltall som er relevante for vår problemstilling, og ekskluderer derfor likviditetsgrad 2. Vi anser likviditetsgrad 2 som irrelevant fordi den eneste forskjellen fra likviditetsgrad 1 er at den ser bort fra varelageret. Denne bedriften, som barnehager generelt, har ingen varelager da de ikke selger varer.

2.3.1 Likviditetsreserve

De helt likvide midlene bedriften har til disposisjon vil utgjøre bedriftens likviditetsreserve.

$$\text{Likviditetsreserve} = \text{Kontantbeholdning} + \text{Ubenyttet kassakreditt}$$

2.3.2 Likviditetsgrad 1

Likviditetsgrad 1 gir uttrykk for forholdet mellom bedriftens omløpsmidler og kortsiktige gjeld. Dette forholdstallet bør være større enn 2 og gir et anslag på hvordan bedriften er i stand til å betale all utestående kortsiktig gjeld, gitt at man får solgt varelageret. Omløpsmidler vil i vårt tilfelle omfatte blant annet varelager, kontanter og bankinnskudd. Kortsiktig gjeld er gjeld som forfaller innen 12 måneder.

$$\text{Likviditetsgrad 1} = \frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig Gjeld}}$$

2.4 Soliditet

Soliditet sier i hvor stor grad bedriften er i stand til å tåle tap. Dette vil vi undersøke ved hjelp av de følgende tre nøkkeltallene; egenkapitalandel, gjeldsgrad og rentedekningsgrad.

2.4.1 Egenkapitalandel

Egenkapitalandelen er en indikator på hvor mye bedriften er avhengig av sine aksjonærer når det kommer til finansiering. I de fleste bedrifter vil en egenkapitalandel på 30-35% være tilfredsstillende (Kristoffersen, 2016). Ideelt sett burde vi sammenlignet dette tallet med andre bedrifter i samme bransje, men det har vi dessverre ikke mulighet til.

$$\text{Egenkapitalandel} = \frac{\text{Egenkapital}}{\text{Totalkapital}}$$

2.4.2 Gjeldsgrad

Gjeldsgraden er et mål på hvor solid bedriften er. Dess lavere nøkkeltall, dess mer solid er bedriften. En gjeldsgrad på mer enn 1 vil si at bedriften har mer gjeld enn egenkapital. Mindre gjeld vil også bety mindre renter og avdrag som må betales, og dette vil igjen gi en lavere risiko for å bli slått konkurs.

$$\text{Gjeldsgrad} = \frac{\text{Gjeld}}{\text{Egenkapital}}$$

2.4.3 Rentedeckningsgrad

Dette nøkkeltallet sier noe om bedriftens evne til å betale sine rentekostnader ved forfall. Hvis dette forholdstallet er mindre enn 1, går bedriften med underskudd. Mange har hevdet dette tallet bør være større enn 3 (Kristoffersen, 2016). Hvor stort det faktisk bør være avhenger av hvilke renter bedriften har på gjelden sin, samt lønnsomheten i bedriften.

$$\text{Rentedeckningsgrad} = \frac{\text{Ordinært resultat før skatt} + \text{Rentekostnader}}{\text{Rentekostnader}}$$

2.5 Finansiering

Finansiering betyr anskaffelse og anvendelse av kapital (Kristoffersen, 2016). Kapital er midler som skal kunne dekke utgifter knyttet til foretakets eiendeler og drift. Man skiller gjerne mellom kortsiktig kapital og langsiktig kapital. Med kortsiktig kapital eller finansiering menes kortsiktig gjeld, mens langsiktig kapital eller finansiering er langsiktig gjeld og egenkapital (Kristoffersen, 2019). Ved en analyse av bedriftens finansiering ser man gjerne på fire forholdstall; finansieringsgrad 1, finansieringsgrad 2, arbeidskapital og langsiktig lagerfinansiering. Finansieringsgrad 2 er det samme som likviditetsgrad 1 (se kapittel 2.3.2), men tolkningen vil

være noe annerledes når man ser den fra et finansieringsperspektiv. Langsiktig lagerfinansiering er ikke nærmere beskrevet, da varelager ikke er relevant når vi ser på barnehager. Derfor ser vi videre på finansieringsgrad 1 og arbeidskapital i dette kapittelet.

2.5.1 Finansieringsgrad 1

Finansieringsgrad 1 viser i hvor stor grad anleggsmidlene er finansiert av bedriftens langsiktige kapital. Langsiktig kapital er summen av bedriftens egenkapital og langsiktige gjeld. Man ønsker at dette tallet skal ligge under 1, da dette betyr at alle anleggsmidlene, samt deler av omløpsmidlene, er finansiert av langsiktig kapital. En finansieringsgrad på over 1 indikerer at deler av anleggsmidlene er finansiert med kortsiktig kapital, og anses som usunn finansiering.

$$\text{Finansieringsgrad 1} = \frac{\text{Anleggsmidler}}{\text{Langsiktig kapital}}$$

2.5.2 Arbeidskapital

Arbeidskapital er differansen mellom bedriftens omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Det forteller hvor stor del av omløpsmidlene som er finansiert med kortsiktig gjeld. Man ønsker en positiv arbeidskapital, da dette forteller at bedriften har tilstrekkelige midler til å dekke de kortsiktige forpliktelsene (Berg, 2018). Negativ arbeidskapital indikerer ofte at likviditeten også er dårlig (Kristoffersen, 2016). Dette vil også tilsi at deler av anleggsmidlene er finansiert kortsiktig.

2.6 Lønnsomhet

Lønnsomhet sier noe om bedriftens evne til å skape overskudd, dvs. at inntektene må være større enn kostnadene. Tilstrekkelig lønnsomhet er en forutsetning for at en bedrift skal overleve på sikt. En virksomhet er avhengig av å være lønnsom for at investorer og eiere skal være interessert i å skyte inn kapital (Jacobsen, 2018). Vi vil fokusere på totalkapitalrentabilitet, resultatgrad og totalkapitalens omløpshastighet, samt se på egenkapitalrentabilitet, og lønn i forhold til omsetning.

2.6.1 Totalkapitalrentabilitet

Totalkapitalrentabiliteten er et nøkkeltall som viser hvor godt bedriften har forvaltet sine ressurser. Totalkapitalrentabilitet blir også kalt “return on investment” (ROI). Totalkapitalen

består av summen av eiendelene. Det er en mulighet å bruke totalkapitalen det gjeldende året, men vi benytter oss av gjennomsnittlig totalkapital. Gjennomsnittlig totalkapital er snittet av inngående og utgående balanse, og gir derfor et godt estimat på kapitalbindingen for året (Olsen, 2021). Dersom det er lav prisstigning vil en totalkapitalrentabilitet på over 10 prosent regnes som god, mens en avkastning på over 15 prosent anses som meget god (Kristoffersen, 2019). Hva som er en god totalkapitalrentabilitet, avhenger uansett av risikoen i virksomheten, men dette kommer vi tilbake til i analysedelen.

Totalkapitalrentabiliteten kan uttrykkes som følger:

$$\text{Totalkapitalrentabilitet} = \frac{(\text{Driftsresultat} + \text{finansinntekter})}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}},$$

Eventuelt:

$$\text{Totalkapitalrentabilitet} = \frac{(\text{Resultat før skatt} + \text{finanskostnader})}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}}$$

2.6.2 Resultatgrad

Resultatgraden sier hvor stor avkastning hver krone omsatt gir bedriften (Olsen, 2021). Dette resultatmålet omtales gjerne som ‘return on sales’ (ROS) og brukes ofte ved sammenligning av avkastningen til ulike bedrifter. Det beste sammenligningsgrunnlaget med andre bedrifter vil være kostnadseffektiviteten. Resultatgraden tar ikke hensyn til finansieringen av bedriften.

$$\text{Resultatgrad} = \frac{(\text{Driftsresultat} + \text{Finansinntekter}) \cdot 100\%}{\text{Driftsinntekter}}$$

2.6.3 Totalkapitalens omløpshastighet

Totalkapitalens omløpshastighet måler hvor fort kapital sirkulerer i bedriften (Olsen, 2021). Dette viser hvor effektivt eiendelene brukes for å skape inntekter til bedriften. Et høyt nøkkeltall vil tilsvare god utnyttelse av totalkapitalen. Det er to måter å forbedre den på; øke inntektene eller redusere den bundne kapitalen. Dette nøkkeltallet sier isolert sett ikke noe om lønnsomheten, men i kombinasjon med resultatgraden er det nyttig for ytterligere analyse av utviklingen i lønnsomheten målt ved ROI.

$$\text{Totalkapitalens omløpshastighet} = \frac{\text{Driftsinntekter}}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}}$$

2.6.4 DuPont-metoden

En dekomponering av ROI består av resultatgrad og totalkapitalens omløpshastighet. Dette er DuPont-metoden for lønnsomhetsanalyse. Det kan uttrykkes slik:

$$\text{Totalkapitalrentabilitet} = \text{Resultatgrad} * \text{Totalkapitalens omløpshastighet}$$

2.6.5 Egenkapitalrentabilitet

Egenkapitalrentabiliteten gir oss avkastningen på det eierne har investert i bedriften (Kristoffersen, 2016). Tallet viser forholdet mellom resultat (før og etter skatt) og gjennomsnittlig egenkapital. Egenkapitalrentabiliteten bør være større enn totalkapitalrentabiliteten (Berg, 2018). Gjennomsnittlig egenkapital brukes som et godt estimat, da det ofte skjer endringer i egenkapitalen gjennom året. Gjennomsnittlig egenkapital beregnes ved å legge sammen inngående og utgående balanse, deretter dividere det på to. Egenkapitalrentabiliteten beregnes både før og etter skatt, men det er mest interessant å se på forholdstallet etter skatt.

$$\text{Egenkapitalrentabilitet før skatt} = \frac{\text{Ordinært resultat før skatt} * 100\%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$$

$$\text{Egenkapitalrentabilitet etter skatt} = \frac{\text{Ordinært resultat} * 100\%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$$

Dette er et av hovednøkkeltallene når vi skal se på problemstillingen om superprofitt. Dette fordi vi må se hva bedriften gjør med overskuddet. Når det blir snakk om superprofitt må vi se på egenkapitalrentabiliteten etter skatt, da skatten går til staten. Vi kommer tilbake til dette i analysedelen.

2.7 Lønn

Vi ønsker også å se på bedriftens forhold mellom lønn og omsetning. Forholdstallet sier noe om hvor stor lønnskostnadene er i forhold til omsetningen. Dette er relevant å se på, fordi det kan gi en indikasjon på hvor mange ansatte som har vært på jobb, og om det har vært nok ansatte i forhold til bemanningskravene i barnehageloven. Det er hensiktsmessig å sammenligne forholdstallet med tall fra kommunale barnehager, men dette er ikke mulig da vi ikke har tilgang til slike bransjetall.

$$\frac{\text{Lønn}}{\text{Omsetning}}$$

2.8 PESTEL

PESTEL er et rammeverk for seks eksterne drivkrefter (Fjellstad & Lunnan, 2018). Disse bidrar med å forstå utviklingen i markedet, kunder og omgivelsene rundt bedriften. Ut fra dette kan man posisjonere seg best mulig i forhold til de framtidige mulighetene og truslene. De seks drivkreftene er de politiske, økonomiske, miljømessige, sosiokulturelle, teknologiske og juridiske forhold.

Vi ønsker å benytte de relevante forholdene av PESTEL for å danne et helhetsbilde av debatten som omhandler private barnehager. Forholdene gir mulighet for å forklare og analysere mulige årsaker til utviklingen i lønnsomheten.

De forholdene vi anser som relevante for vår oppgave er *de politiske forholdene*. De politiske forholdene innebærer myndighetenes relevans for bedriften. Det er nødvendig at bedriften tar hensyn til de politiske forholdene. Både den politiske stabiliteten og styremåten til et land kan påvirke driften i bedriften både positivt og negativt. Eksempelvis kan myndighetenes beslutninger forandre konkurranseforholdene. De politiske forholdene baserer seg blant annet på privatiseringspolitikk og skattepolitikk. De *økonomiske forholdene* vil også være av betydning. Disse sier noe om de direkte og indirekte faktorene som påvirker virksomhetens økonomi. Det er nødvendig at selskapet har forståelse for hvordan den økonomiske tilstanden blir påvirket markedet. Dette er inklusive inflasjon, trender i BNP, etterspørsel og vekst. I tillegg vil de *juridiske forholdene* være betydningsfulle for oppgaven da disse sier noe om lovgivningen som vil påvirke bedriften. De juridiske forholdene kan være avgjørende for lønnsomheten eller begrense hvilke handlinger bedriften kan utføre.

Vi velger å ekskludere tre av de eksterne drivkreftene; miljømessige, sosiokulturelle og teknologiske. De miljømessige forholdene sier noe om miljø og etikk knyttet til bedriften, mens de sosiokulturelle inkluderer demografi, normer og kulturelle trender i samfunnet. De teknologiske faktorene omhandler bruk og utvikling av teknologi (Fjelstad og Lunnan, 2018). Disse har vi valgt å ikke fokusere på, da vi mener de er av mindre relevans for oppgaven.

PESTEL-analyse er et godt verktøy for å finne informasjon om makroforholdene som har påvirkningskraft på bedriften. Det er derimot viktig at vi er klar over at analyseverktøyet også har sine svakheter. PESTEL-rammeverket er tid- og ressurskrevende, i tillegg til at de vanskelig kan påvirkes. Dette er ikke et engangsprosjekt da de eksterne forholdene rundt bedriften er under konstant forandring. Dette fører til at bedriften konstant må oppdatere sin PESTEL-analyse, de må være proaktive. Gjøres det en god jobb med PESTEL vil man ha god oversikt over makroforholdene.

2.9 Superprofitt

Det finnes ingen klar definisjon på hva «superprofitt» egentlig er. Fellesnevneren i flere definisjoner er «definert mål på lønnsomhet» dette i forhold til målet bedriften har satt seg. Med andre ord vil dette innebære meravkastningen du får i forhold til det du alternativt ville fått av å plassere pengene en annen plass (Gram, 2021).

Superprofitt blir beregnet etter skatt:

	Driftsresultat
-	Avkastningskrav * Gjennomsnittlig total kapital
=	Superprofitt

Vi har valgt å benytte denne formelen fordi den også er brukt i “Velferdstjenesteutvalgets delutredning I og II om offentlig finansierte velferdstjenester” og vi føler det er en indikator som vil gi et riktig bilde på eventuell superprofitt (NOU, 2020). I NOU-rapporten kommer det frem at et avkastningskrav på 5-10% vil være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i når det er snakk om superprofitt i private barnehager.

Dette er et sentralt begrep i velferdssektoren. Grunnen til at begrepet er viktig er for å tiltrekke seg private aktører (Bjørnenak & Nyland, 2020). For at sektoren skal være innbydende må det legges vekt på fortjeneste. En aktør ønsker ikke å gå inn i et marked med mindre alternativkostnaden dekkes. Vi kan se dette i sammenheng med total kapital- og egenkapitalrentabilitet. Ved å gjøre dette, kan man sammenligne lønnsomheten til denne bransjen sett opp mot andre bransjer de private aktørene alternativt kunne investert i.

3 Metode

I denne delen redegjøres det for hvordan vi har gått frem for å utarbeide en problemstilling. Vi skal også se på hvordan vi gått frem for å besvare denne problemstillingen. For å fremstille dette har vi valgt å basere oss på Jacobsen sine åtte faser i en undersøkelsesprosess. Jacobsen (2018) rangerer fasene slik:

- Fase 1: Utvikling av problemstilling
- Fase 2: Valg av undersøkelsesopplegg
- Fase 3: Valg av type informasjon – kvalitativ eller kvantitativ
- Fase 4: Hvordan samle inn informasjonen?
- Fase 5: Utvalg av enheter
- Fase 6: Hvordan analysere data?
- Fase 7: Hvor gode er funnene og konklusjonene?
- Fase 8: Tolkning og tolkningsfeil

3.1 Utvikling av problemstilling

Hvordan har lønnsomheten utviklet seg i Læringsverkstedet AS i perioden 2016-2020, og hva kan mulige årsaker til denne utviklingen være?

Forskningsspørsmålene som er med på å underbygge vår problemstilling er

- I hvilken grad spiller de eksterne drivkreftene en rolle for bedriftens utvikling.

- Er det noen indikasjoner på at eierne tar ut superprofitt.

Vi har god kjennskap til metoder for å måle og vurdere lønnsomhet. Dette har i stor grad gjort det mulig å måle og vurdere bedriftens lønnsomhet. Problemstillingen er avgrenset i tid og rom. Vi ser på utviklingen over en femårs periode fra 2016 – 2020. Da problemstillingen sier noe om situasjonen i et bestemt tidsrom er det slik sett en beskrivende problemstilling.

Vi har supplert oppgaven med to underproblemstillinger. Disse er til hjelp for å kunne gå mer i dybden på vår hovedproblemstilling. Den første underproblemstillingen vil hjelpe oss med å avdekke eventuelle eksterne forhold som påvirker lønnsomhetsutviklingen i bedriften.

Superprofitten er til hjelp for å aktualisere og utdype vår hovedproblemstilling.

Oppgaven ser på lønnsomhetsutviklingen i Læringsverkstedet AS, Norges største barnehagekjede, dermed egner den seg dårlig til statistisk generalisering. Oppgaven vil derimot være relevant for selve bedriften.

3.2 Valg av undersøkelsesopplegg

Vår konkretiserte problemstilling danner grunnlaget for hvilket undersøkelsesopplegg som egner seg best til den. Valget vil videre ha konsekvenser for undersøkelsens gyldighet, også kalt validitet.

Problemstillingen dreier seg i all hovedsak om lønnsomhetsutviklingen i bedriften. Vi har valgt et intensivt undersøkelsesopplegg. Dette betyr at vi går i dybden på et undersøkelsesobjekt. Vi ønsker å gå i dybden for å få fram et nyansert og detaljert bilde på caset som vi studerer, dette kaller vi en enkeltcasestudie (Jacobsen, 2018). Det er vanskelig å generalisere statistisk fra en case til en annen case, og dermed vil det i denne oppgaven være vanskelig å etablere kausalitet. Vi har tatt i bruk både kvalitative intervjuer med relevante informanter og kvantitativ informasjon.

3.3 Valg av type informasjon

Når vi skal finne ut av hva slags data vi skal samle inn går det et skille om hvorvidt informasjonen om virkeligheten skal være i form av tall eller ord. Vi har valgt å benytte oss av både kvantitativ og kvalitativ metode. Vi har derfor gjennomført en metodetriangulering, dette innebærer at vi studerer caset fra ulike synvinkler. Problemstillingen belyses ved hjelp av forskjellige metoder. Vi har benyttet tall fra bedriftens årsrapporter som gir en bred oversikt over bedriftens situasjon. Dette har vi kombinert med intervjuer fra enkeltpersoner for å få mer dybde.

Ved gjennomføring av dybde intervju har vi middels strukturingsgrad, semistrukturering. Dette betyr at vi under intervjuet var åpen for at informantene selv kunne ta opp temaer informanten anså som relevant, samtidig passet vi på at de forhåndsbestemte temaene ble berørt (Jacobsen, 2018).

Vi har beregnet nøkkeltallene innenfor lønnsomhet, soliditet, finansiering og likviditet, deretter sett på mulige årsaker som kan forklare variasjonen mellom tallene for å gi et helhetlig bilde av driften.

3.4 Innsamling av data

I denne oppgaven har vi gjennomført dokumentstudie av Læringsverkstedet AS sine årsrapporter fra 2016- 2020. Dataene som ble innhentet la grunnlaget for hvor omfattende lønnsomhetsanalysen kunne være. Tallmaterialet ble hentet på bedriftens egen nettside. Materialet var omfattende og la et grunnlag for en detaljert lønnsomhetsanalyse. Vi har intervjuet styrer i Støtvingenga barnehage for å se på mulige årsaker til variasjon i nøkkeltallene.

Vi har benyttet både primær- og sekundærdata. Primærdata er data som ble samlet direkte fra intervjuobjektet for første gang. Sekundærdata er data som allerede er samlet inn, vi har innhentet kvantitativ sekundær data i form av finansregnskapet til bedriften. Det kan ofte være utfordrende å hente inn sekundærdata. Sekundærdata har blitt hentet til et tiltenkt formål, dette kan være ulikt enn det man er ute etter. Dette var likevel ikke problematisk i denne oppgaven da dataen var hentet inn til samme formål som vi bruker det til. I tillegg har vi hentet inspirasjon fra tidligere semesteroppgaver.

3.5 Utvalg av enheter

Problemstillingen fokuserer på utvikling i lønnsomheten. Dermed er det høyst relevant å beregne nødvendige nøkkeltall for flere regnskapsår. Vi anser fem år som nok til å få et detaljert og nøyaktig bilde på utviklingen. Vi har sett på de seneste tilgjengelige regnskapstallene fordi dette er mest aktuelt.

Intervjuobjektet vårt er styrer for Støtvigenga barnehage, Roger Olsen. Han ble valgt på bakgrunn av tilgjengelighet og fordi han ble ansett for å ha utfyllende og relevant kunnskap. Det er utfordrende å finne kommunale bransjetall for barnehagebransjen. Dette grunnet at regnskapet for kommunale barnehager er innbakt i kommuneregnskapet, og ikke et eget regnskap. Vi vil derfor benytte nøkkeltallene oppgitt i kronikken av Bjørnenak og Nyland (2020) når vi skal utføre benchmarking av resultatene våre.

3.6 Dataanalyse

Den finansielle informasjonen har vi hentet fra bedriftens egen nettside, dette måtte bearbeides for å få fram informasjonen vi skulle anvende til tiltenkt formål. Vi har i tillegg konsulert en revisor for å avdekke hvilke forholdstall som er relevante for vår problemstilling. Vi har også sette på relevante avisartikler og lovendringer for å finne faktorer som påvirker bedriften.

3.7 Validitet og reliabilitet

Validitet innebærer hvor godt man klarer å måle det man skal undersøke eller måle. Det er tolkningen av data som valideres. Reliabilitet defineres som den evnen en komponent har for å utføre et gjøremål under gitte forutsetninger. Dette ses i sammenheng med målsikkerhet. Forskjellen mellom reliabilitet og validitet er at validitet innebærer at metoden måler de tiltenkte målene. For å sikre reliabilitet i vår oppgave har vi fokusert på å finne gode og relevante nøkkeltall, spesielt innenfor lønnsomhet.

Det viktigste å se på, i sammenheng med validitet og reliabiliteter er om undersøkelsens måler det den skal måle. Dette er en enkeltcasestudie. Det vil si at det går dypt inn i en situasjon. I tillegg egner det seg godt til teoretisk generalisering.

Ettersom vi ser på en enkeltcasestudie, faller krav om ekstern gyldighet bort. Dermed legges fokuset vårt på det interne gyldighet.

Innenfor intern gyldighet handler det om at resultatene oppfattes som riktige. Vi har fokusert bacheloroppgaven på lønnsomhet. Det er viktig i denne sammenhengen å være klar over at lønnsomhet måles på ulike måter. Vi må vurder hvorvidt undersøkelsesobjekt gir en sann fremstilling av virkeligheten.

Vi har i stor grad tatt utgangspunkt i årsrapporter for Læringsverkstedet 2016-2020. I tillegg til dybdeintervju. Det må anføres at informasjon i intervju ikke fremstilles som nøytralt. Samtidig bygger intervjuobjektet sine påstander på pålitelig.

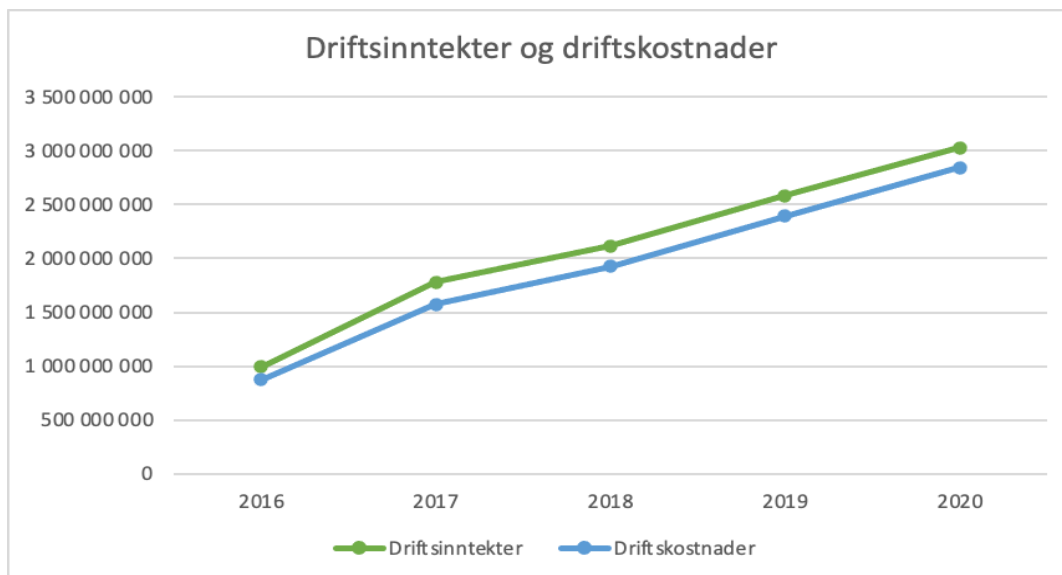
Vi har både benyttet oss av primær- og sekundær data. Sekundærdata innebærer lærebøker, samtaler med veiledere og pålitelige nettsider.

Når vi videre ser på oppgavens reliabilitet, og vurderer resultatets pålitelige, kan det eventuelt ha skjedd noen feil i utregning. Dette fordi vi har mye data å forholde oss til. Vi har gjentatte ganger kvalitetssikret utregningene.

4 Analyse

Vi skal anvende teorien vi har benyttet i kapittel 2 i praksis. Dette innebærer framstilling av utarbeidede nøkkeltall og grafisk framstilling av disse for en mer oversiktlig gjennomgang. Avslutningsvis ønsker vi å se på de viktigste eksterne faktorene som påvirker Læringsverkstedet AS gjennom en PESTEL-analyse.

4.1 Driftsinntekter, driftskostnader og driftsresultat

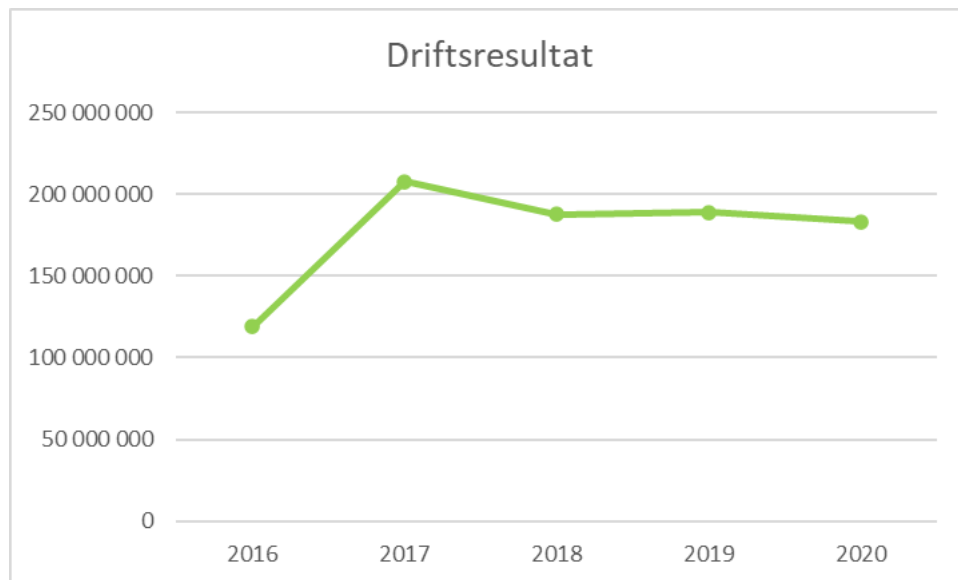
Figur 1: Driftsinntekter og driftskostnader

Læringsverkstedet AS har hatt en stabil økning. Grafene er bortimot parallelle, inntektene og kostnadene stiger i takt med hverandre.

Vi ser av grafen at veksten var størst fra 2016 til 2017. I 2016 var driftsinntektene rett under 1 milliard kroner. Året etter ser vi at inntektene nesten har fordoblet seg, til totalt 1 780 886 646 kroner. I 2020 har driftsinntektene økt til i overkant av 3 milliarder kroner. Driftsinntektene i Læringsverkstedet er delt opp i salgsinntekter og annen driftsinntekt, hvor annen driftsinntekt er den største posten. Vi ser av notene at salgsinntektene til Læringsverkstedet består av foreldrebetaling, offentlige tilskudd barnehagedrift og leieinntekter. Det er foreldrebetaling og offentlige tilskudd som er de klart største postene for alle årene. Stigningen i inntektene skyldes hovedsakelig fusjon. Læringsverkstedet har hvert år gjennomført oppkjøp av barnehager og andre selskaper. I 2019 består økningen også av økte tilskuddssatser (Læringsverkstedet, 2022).

Driftskostnadene har i likhet med inntektene hatt størst økning fra 2016 til 2017. Kostnadene har bortimot hatt en fordobling. Videre ser man at de har økt i takt med inntektene fram til 2020, hvor kostnadene er i overkant av 2,8 milliarder kroner. Driftskostnadene består av lønnskostnader, avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler og annen driftskostnad. I

2016 har de også en gevinst ved pensjonsendring som reduserer kostnadene med ca. 15 millioner kroner.

Figur 2: Driftsresultat

Driftskostnadene har hele perioden holdt seg under driftsinntektene, dermed har Læringsverkstedet et positivt driftsresultat. Driftsresultatet er lavest det første året, på 875 376 648. I 2017 har resultatet bortimot fordoblet seg, grunnet en større økning i driftsinntektene enn driftskostnadene. I 2018 har det gått noe ned igjen, til 187 692 000. I 2019 og 2020 har resultatet vært svært likt 2018.

4.2 Likviditet

Nøkkeltall beregnes knyttet til likviditet for Læringsverkstedet AS.

4.2.1 Likviditetsreserve

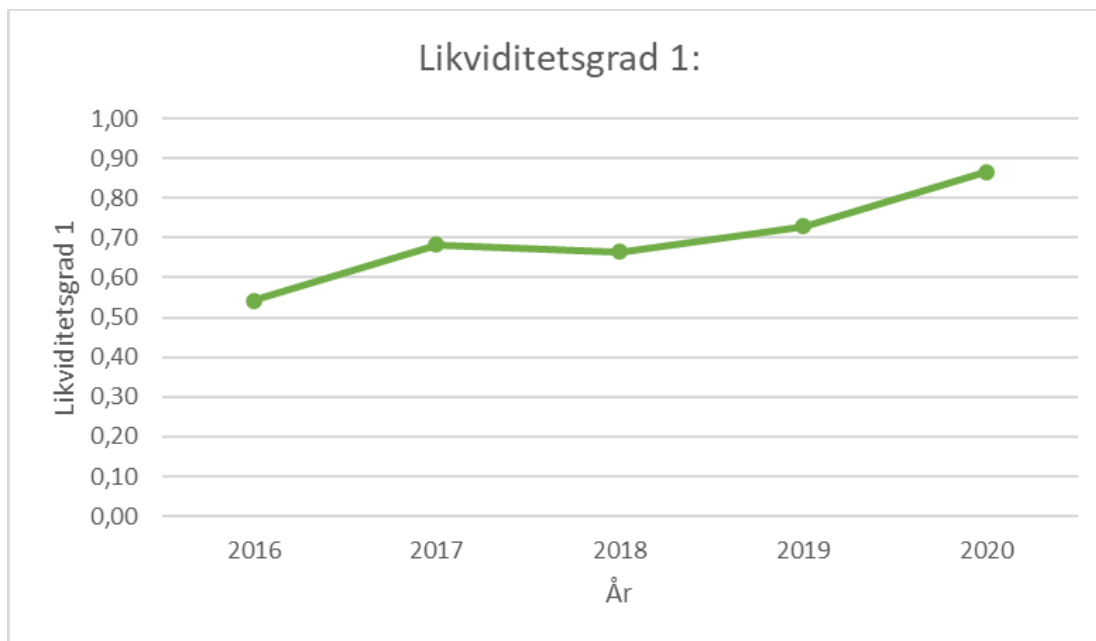
Figur 3: Likviditetsreserve

Tabell 1: Likviditetsreserve

	2016	2017	2018	2019	2020
Kontantbeholdning	84 772 251	107 711 686	107 026 000	263 897 000	170 432 000
Ubenyttet kassakreditt	0	0	0	0	0
Likviditetsreserve	84 772 251	107 711 686	107 026 000	263 897 000	170 432 000

Læringsverkstedet har i alle årene ingen ubenyttet kassakreditt. Dette skyldes trolig at de som barnehage ikke har behov for kassakreditt. Deres likviditetsreserve består derfor kun av kontantbeholdning, dvs. bankinnskudd, kontanter o.l. De har en relativ høy likviditetsreserve gjennom alle årene. Vi ser uansett at den har vært stabil fra 2016 til 2018, men hatt en stor økning i 2019. Økningen skyldes tidspunkt for utbetaling av tilskudd fra kommunen, dvs. at de har fått penger på forskudd som har påvirket kontantstrømmen i positiv retning. I tillegg har de gått fra ytelsesbasert pensjonsordning til innskuddspensjon (Læringsverkstedet, 2022). Betalt premie er lavere enn kostnaden. I 2020 har likviditetsreserven gått kraftig ned igjen, men den holder seg fortsatt høy. Årsaken er omstrukturering og refinansiering. De har betalt 60 millioner kroner i administrasjonsgebyr som utløses ved avslutning av ytelsesbasert pensjonsordning. I tillegg har de i mindre grad mottatt betaling av tilskudd på forskudd, sammenlignet med året før.

4.2.2 Likviditetsgrad 1

Figur 4: Likviditetsgrad 1

Tabell 2: Likviditetsgrad 1

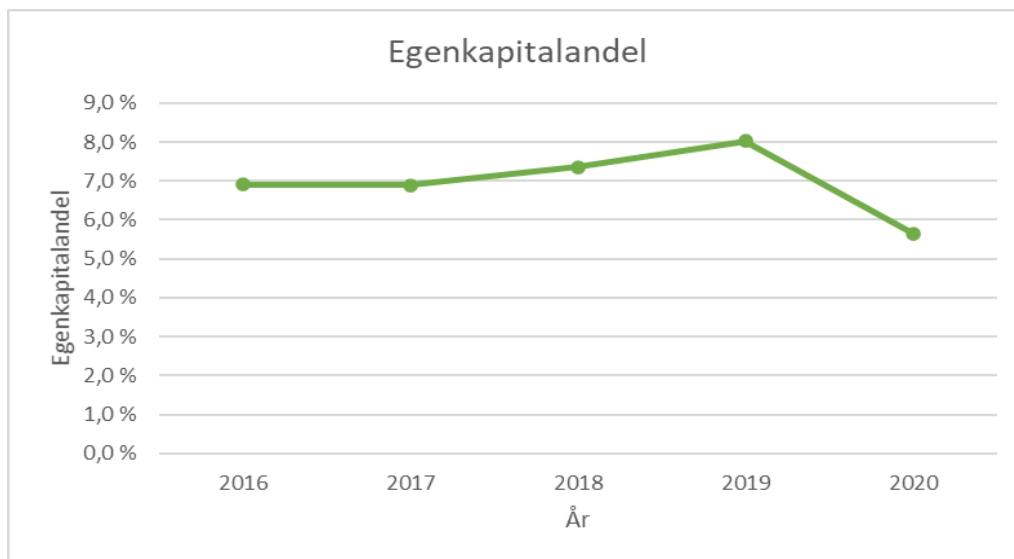
	2016	2017	2018	2019	2020
Omløpsmidler	254 690 505	350 945 294	421 906 000	535 379 000	537 918 000
Kortsiktig gjeld	469 798 785	514 778 577	633 942 000	735 311 000	620 876 000
Likviditetsgrad 1:	0,542	0,682	0,666	0,728	0,866

Bedriftens likviditetsgrad 1 holder seg mellom 0,542 og 0,866 i analyseperioden. Bedriften omløpsmidler 0,0542 – 0,866 ganger så stor som kortsiktig gjeld. Dette tallet bør være større enn 2. Det er svært sjeldent at tallene blir så høye i praksis, i Norge er normalen på mellom 1,2 – 1,3. Vi kan derfor si at likviditetsgraden bør være 1,5 før den anses som god. Bedriften har i perioden hatt en lav likviditetsgrad 1. Siden den er under 1, betyr det at omløpsmidlene ikke dekker den kortsiktige gjelden. Det vi også kan se er at trenden er positiv, men ikke tilfredsstillende. Omløpsmidlene består av fordringer og bankinnskudd, da barnehager ikke har varelager. I 2017 og 2018 har likviditetsgraden vært bortimot lik, mens i 2019 har det vært en liten økning. Dette skyldes at omløpsmidlene har økt i takt med økningen av kortsiktig gjeld. I 2020 ser vi også at gjelden er redusert fra foregående år, noe som resulterer til at dette året er mest likvid. Vi kan si at omløpsmidlene har blitt mer likvide med årene, men ikke likvide nok.

4.3 Soliditet

Vi ser på egenkapitalandel, gjeldsandel og rentedeckningsgrad for Læringsverkstedet AS i perioden 2016-2020.

4.3.1 Egenkapitalandel

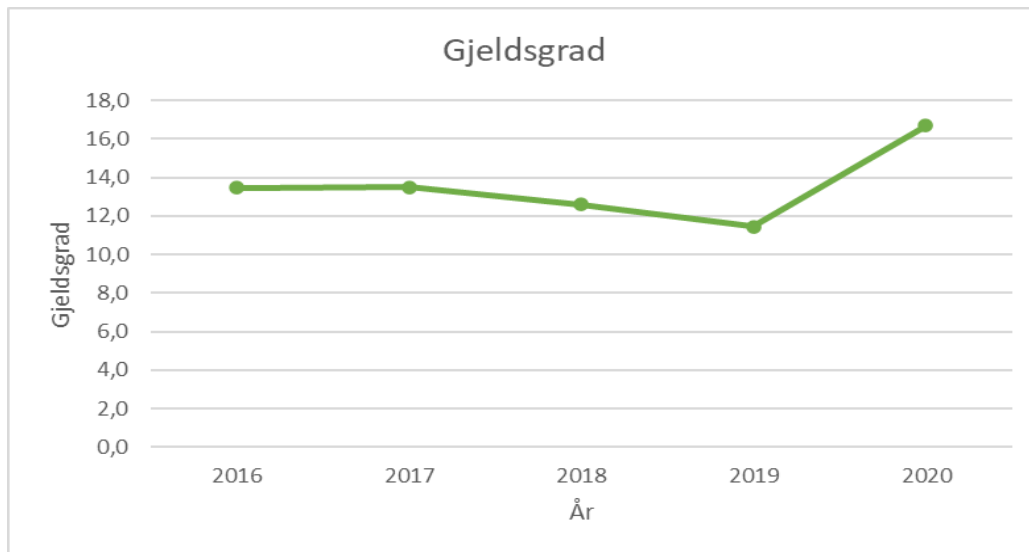
Figur 5: Egenkapitalandel

Tabell 3: Egenkapitalandel

	2016	2017	2018	2019	2020
Egenkapital	186 368 310	303 244 760	376 748 000	439 002 000	154 886 000
Totalkapital	2 699 451 038	4 399 791 727	5 122 241 000	5 473 114 000	2 740 556 000
Egenkapitalandel:	0,069	0,069	0,074	0,080	0,057

Vi ser av tabellen at Læringsverkstedet har en positiv, men svært lav egenkapitalandel. Den ligger stabilt på rundt 6% - 8% i perioden. En tilfredsstillende egenkapitalandel ligger på 30% - 35%, noe de er langt unna å oppnå. Dette er hovedsakelig på grunn av den høye totalkapitalen i perioden. Vi ser at de også har en relativ høy egenkapital, men den er mye lavere enn totalkapitalen på mange milliarder. I 2020 har totalkapitalen gått betydelig ned på grunn av fisjon av eiendommer. Av note 7 i regnskapet ser vi at en stor del av egenkapitalen også har blitt redusert på grunn av fisjon. I tillegg er egenkapitalen redusert med årets underskudd, som var i overkant av 45 millioner. Ved ønske om å bedre egenkapitalandelen bør de forsøke å øke egenkapitalen eller redusere totalkapitalen.

4.3.2 Gjeldsgrad

Figur 6: Gjeldsgrad

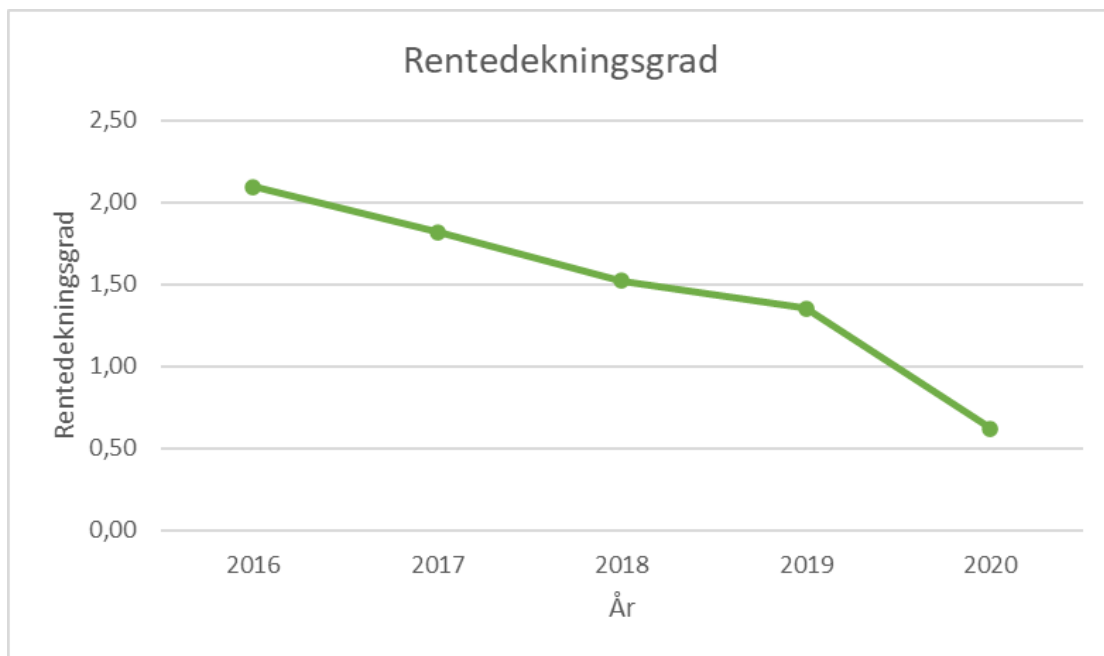
Tabell 4: Gjeldsgrad

	2016	2017	2018	2019	2020
Gjeld	2 513 082 728	4 096 546 968	4 745 492 000	5 034 112 000	2 585 670 000
Egenkapital	186 368 310	303 244 760	376 748 000	439 002 000	154 886 000
Gjeldsgrad	13,484	13,509	12,596	11,467	16,694

Vi ser at gjeldsgraden ligger stabilt høyt i perioden. Gjeldsgraden er over 1 i alle årene, og dette betyr at de har mer gjeld enn egenkapital. Dette er et tegn på svak soliditet. Fra 2016 til 2019 har bedriften hatt en betydelig økning i egenkapitalen, men gjelden har også økt i nesten like stor grad. Det er uansett mest interessant å se på utviklingen i 2020. Dette året har de forverret gjeldsgraden med 5% fra det foregående året. Dette skyldes i hovedsak det som er beskrevet i avsnitt 4.3.1.

I 2020 kjøpte det svenske selskapet Samhällsbyggnadsbolaget SBB to tredjedeler av eiendommene til den norske barnehagekjeden, årsaken er at det i 2018 ble fremmet et forslag på Stortinget som ikke tillater barnehagevirksomheter å ha obligasjonslån. Vi ser i årsberetningen for 2020 at obligasjonslånet var 0. Det er en reduksjon på 1,5 milliarder kroner fra forrige år.

4.3.3 Rentedeckningsgrad

Figur 7: Rentedeckningsgrad

Tabell 5: Rentedeckningsgrad

	2016	2017	2018	2019	2020
Ordinært resultat før skatt	63 390 732	104 990 287	74 668 000	57 210 000	-52 180 000
Rentekostnader	57 861 432	128 120 301	143 607 000	161 824 000	137 201 000
Rentedekningsgrad	2,096	1,819	1,520	1,354	0,620

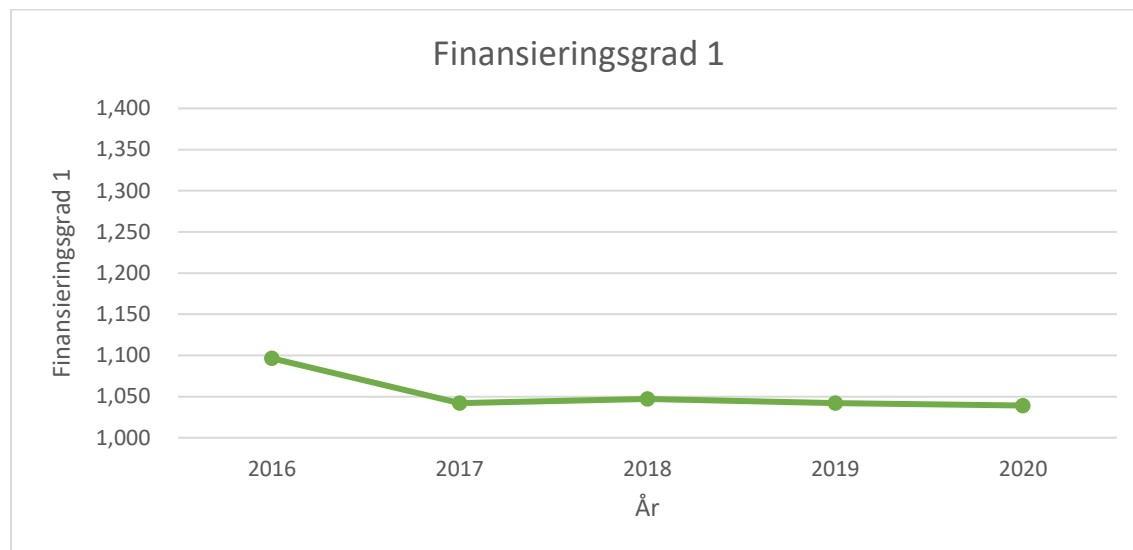
Ved beregning av rentekostnad har vi inkludert både annen rentekostnad og rentekostnad til foretak i samme konsern.

Rentedekningsgraden for Læringsverkstedet har en reduserende trend. Dette er et svakhetstegn, da rentedekningsgraden bør være over 3. I 2016 har bedriften størst rentedekningsgrad. Dette skyldes i hovedsak at rentekostnadene, i forhold til resultatet, er mye lavere enn årene framover. Reduksjonen i årene framover skjer på grunn av økte rentekostnader, samt dårligere resultat før skatt. Høye rentekostnader indikerer at bedriften har store lånesummer. I 2020 er rentedekningsgraden under én, og dermed den laveste av årene. Det lavet tallet skyldes at Læringsverkstedet i 2020 gikk med et underskudd på 52 millioner kroner, samtidig som de hadde høye rentekostnader.

4.4 Finansiering

Nøkkeltallene berghenes knyttet til finansiering for Læringsverkstedet AS i perioden 2016-2020.

4.4.1 Finansieringsgrad 1

Figur 8: Finansieringsgrad 1

Tabell 6: Finansieringsgrad 1

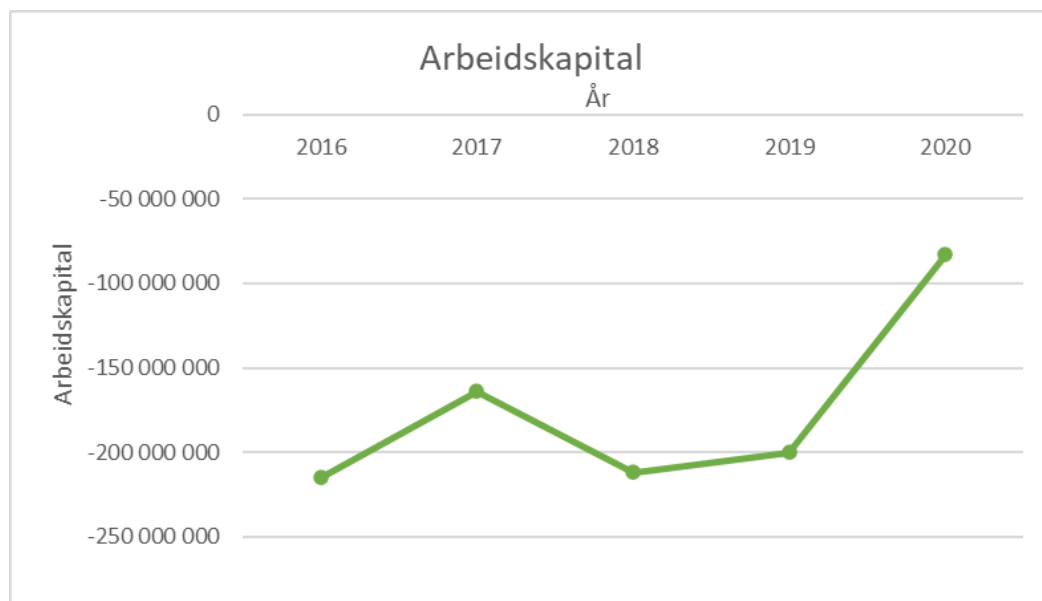
	2016	2017	2018	2019	2020
Anleggsmidler:	2 444 760 533	4 048 846 433	4 700 335 000	4 937 735 000	2 202 638 000
Langsiktig kapital:	2 229 652 253	3 885 013 151	4 488 298 000	4 737 803 000	2 119 680 000
Finansieringsgrad 1:	1,096	1,042	1,047	1,042	1,039

Ved beregning av langsiktig kapital har vi inkludert sum egenkapital, sum avsetning for forpliktelse og annen langsiktig gjeld.

Vi ser at finansieringsgrad 1 har noe variasjon fra 2016 – 2020, men denne er minimal. Den holder seg hele veien stabilt over 1, og dette er ugunstig for bedriften. Det er ønskelig å ha finansieringsgrad 1 på under én. Dette fordi jo lavere finansieringsgraden er, jo mer av anleggsmidlene er finansiert av langsiktig kapital. Hvis bedriften får senket finansieringsgrad 1 til under én, vil samtlige anleggsmidler og deler av omløpsmidlene være langsiktig finansiert. Ved å se på nøkkeltallene ser vi at alt av anleggsmidler blir delvis finansiert med både langsiktig og kortsiktig gjeld, som forfaller innen et år. Vi kan derfor si at Læringsverkstedet ikke har en

sunn finansieringsstruktur, men de er uansett ikke langt unna å oppnå en finansieringsgrad under én. Nedbetaling av lån og fremtidige overskudd vil bidra til å bedre nøkkeltallet.

4.4.2 Arbeidskapital

Figur 9: Arbeidskapital

Tabell 7: Arbeidskapital

	2016	2017	2018	2019	2020
Omløpsmidler	254 690 505	350 945 294	421 906 000	535 379 000	537 918 000
Kortsiktig gjeld	469 798 785	514 778 577	633 942 000	735 311 000	620 876 000
Arbeidskapital	- 215 108 280	- 163 833 283	- 212 036 000	- 199 932 000	- 82 958 000

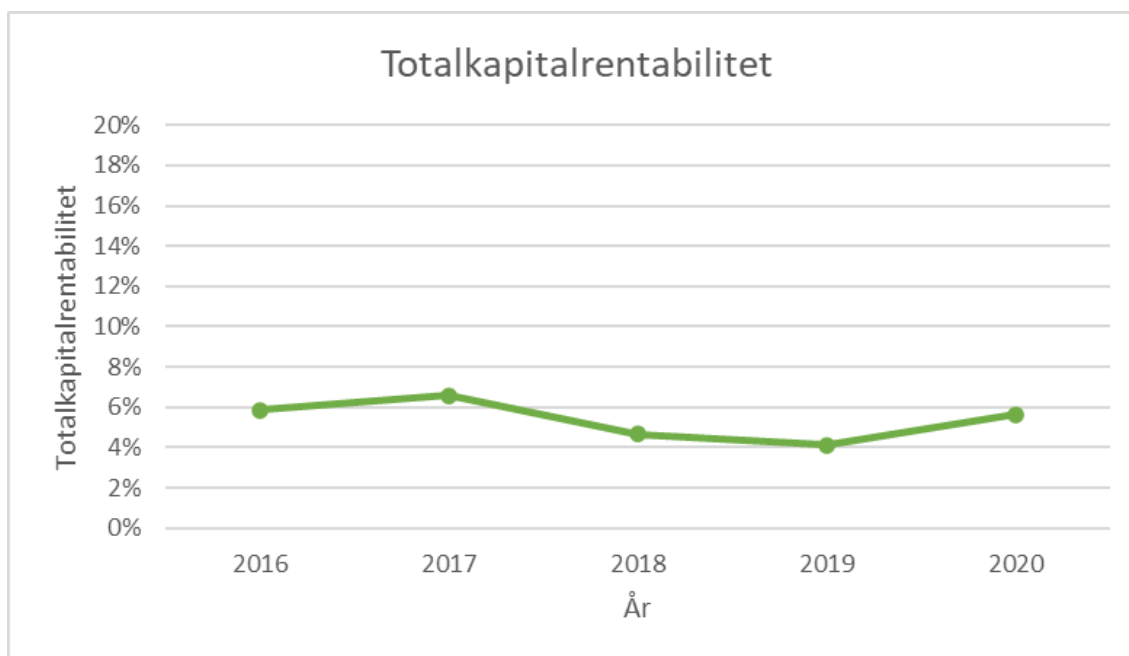
Minstekravet for arbeidskapitalen er at den bør være positiv (Kristoffersen, 2019). Vi ser at det ikke er tilfellet hos Læringsverkstedet. Virksomhetens negative arbeidskapital skyldes at den kortsiktige gjelden er større en omløpsmidlene. Dette vil si at deler av bedriftens anleggsmidler er finansiert kortsiktig. Dette er ikke ønskelig for bedriften, og vil også kunne føre til framtidige likviditetsvansker. Dette gjelder spesielt siden de ikke har ubenyttet kassekreditt som kunne vært en positiv pådriver for en forbedret arbeidskapital. Hvis vi skal dra fram noe positivt ut fra denne analysen, er det at arbeidskapitalen har økt fra – 215 108 280 til –82 958 000. Den har forbedret seg betraktelig i perioden med en positiv utvikling på rundt 130 000 000. Bedringen skyldes hovedsakelig at kortsiktig gjeld til konsernregnskap og annen kortsiktig gjeld er redusert.

Omløpsmidlene er stabilt høye over perioden, men den store kortsiktige gjelden svekker bedriftens finansieringsstruktur.

4.5 Lønnsomhet

Vi tar videre for oss Læringsverkstedet AS sin total kapitalrentabilitet (ROI), resultatgrad, kapitalens omløpshastighet og egenkapitalrentabiliteten.

4.5.1 Total kapitalrentabilitet

Figur 10: Total kapitalrentabilitet

Tabell 8: Total kapitalrentabilitet

	2016	2017	2018	2019	2020	2020*
Driftsresultat	119 048 242	207 654 137	187 692 000	189 070 000	183 271 000	183 271 000
Finansinntekter	2 204 694	25 574 200	33 522 000	30 117 000	48 759 000	24 836 152
Gjennomsnittlig total kapital	2 071 460 492	3 549 621 383	4 761 016 500	5 297 677 500	4 106 835 000	4 106 835 000
Total kapitalrentabilitet	5,85 %	6,57 %	4,65 %	4,14 %	5,65 %	5,07 %

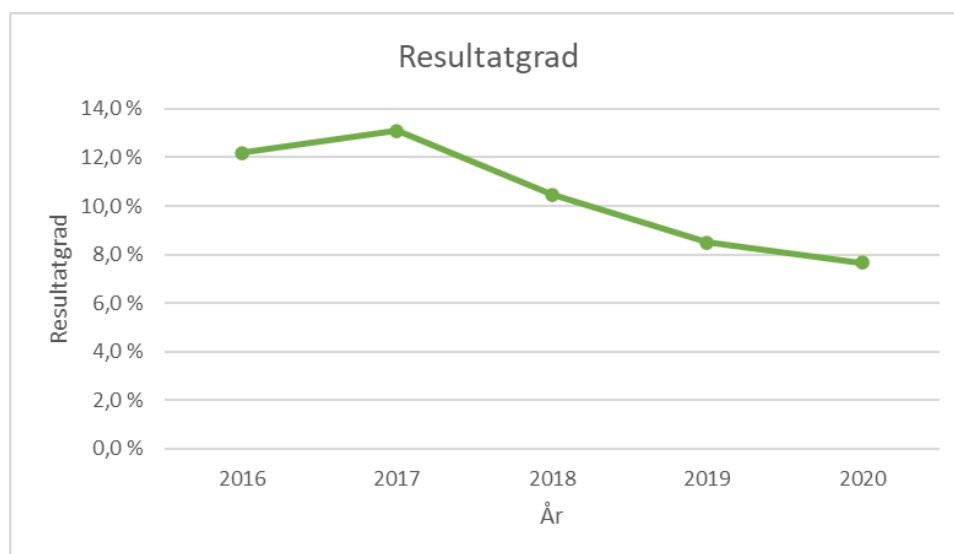
* Ved beregning av finansinntekt har vi ekskludert gevinst ved salg av to datterselskap, da dette er en enkelthendelse. Gevinsten var på 23 922 848 kroner. I figur 10 er gevinsten ved salget inkludert.

For Læringsverkstedet har total kapitalrentabiliteten vært stabil svak i perioden. Dette skyldes at den gjennomsnittlige total kapitalen er svært høy i forhold til driftsresultatet. Driftsresultatet har

vært omtrent like stort i perioden 2018 til 2020, men vi ser at total kapitalrentabiliteten er lavest i 2019 grunnet en høyere total kapital. I 2017 hadde bedriften det største driftsresultatet og en lavere total kapital sammenlignet med senere år. Dette har resultert i den høyeste total kapitalrentabiliteten i perioden. Den er uansett lite avvikende fra de andre årene.

Total kapitalrentabiliteten bør være over 10% for å anses som god, noe de er et stykke unna å oppnå. Vi kan derfor si at bedriften har fått en relativ lav avkastning på sine investeringer. For å bedre lønnsomheten kan de øke driftsresultatet eller redusere total kapitalen. Vi ser av regnskapet at den største delen av total kapitalen i Læringsverkstedet er gjeld. I 2020 består for eksempel total kapitalen av en gjeld på 2 585 670 000, mens egenkapitalen er på 154 886 000. I 2020 har vi sammenlignet total kapitalrentabiliteten når gevinsten ved salg av to datterselskap både er inkludert og ekskludert som finansinntekt. Gevinsten på i underkant av 24 millioner kroner påvirker total kapitalrentabiliteten minimalt. Når vi ekskluderer gevinsten, reduseres ROI med kun 0,58%.

4.5.2 Resultatgrad

Figur 11: Resultatgrad

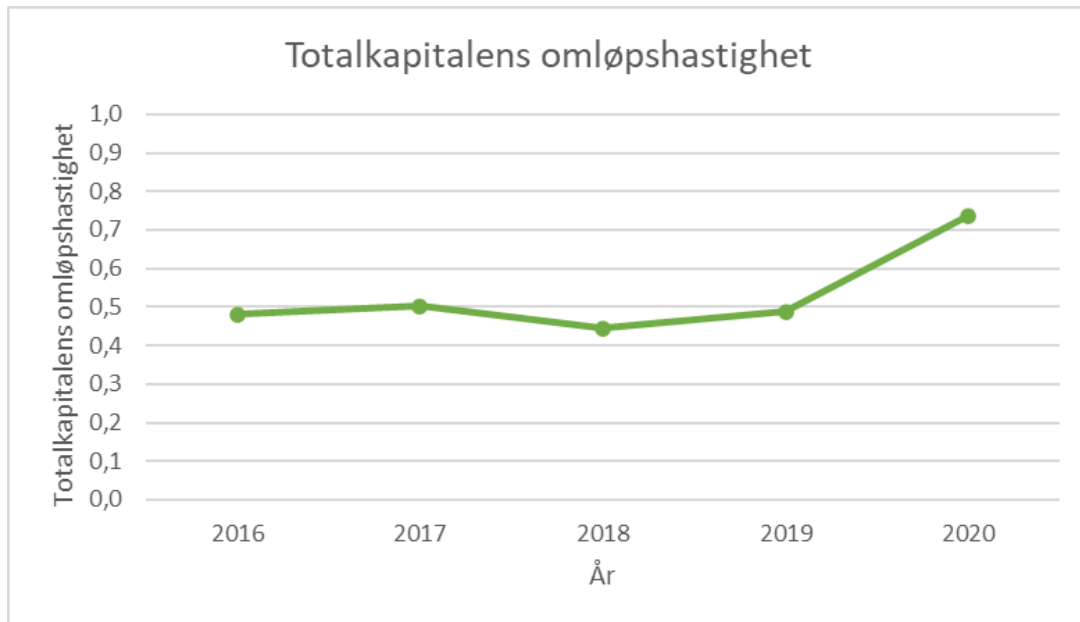
Tabell 9: Resultatgrad

	2016	2017	2018	2019	2020	2020*
Driftsresultat	119 048 242	207 654 137	187 692 000	189 070 000	183 271 000	183 271 000
Finansinntekter	2 204 694	25 574 200	33 522 000	30 117 000	48 759 000	24 836 152
Driftsinntekter	994 424 890	1 780 886 646	2 114 275 000	2 583 715 000	3 024 841 000	3 024 841 001
Resultatgrad	12,19 %	13,10 %	10,46 %	8,48 %	7,67 %	6,88 %

* Ved beregning av finansinntekt har vi ekskludert gevinst ved salg av to datterselskap, da dette er en enkelthendelse. Gevinsten var på 23 922 848 kroner. I figur 11 er gevinsten ved salget inkludert.

I perioden har resultatgraden gått fra 12% til litt under 7%. Resultatgraden reduseres noe hvert år, grunnet en økning i driftsinntektene. Disse har økt betraktelig fra 2016 til 2020 (se delkapittel 4.1). Ellers har driftsresultatet vært noe stabilt, spesielt de tre siste årene. Det er derfor driftsinntektene og finansinntektene som påvirker endringen mest fra 2018-2020. I likhet med ROI, har gevinsten ved salg av datterselskap gitt en positiv virkning på resultatgraden.

4.5.3 Totalkapitalens omløpshastighet

Figur 12: Totalkapitalens omløpshastighet

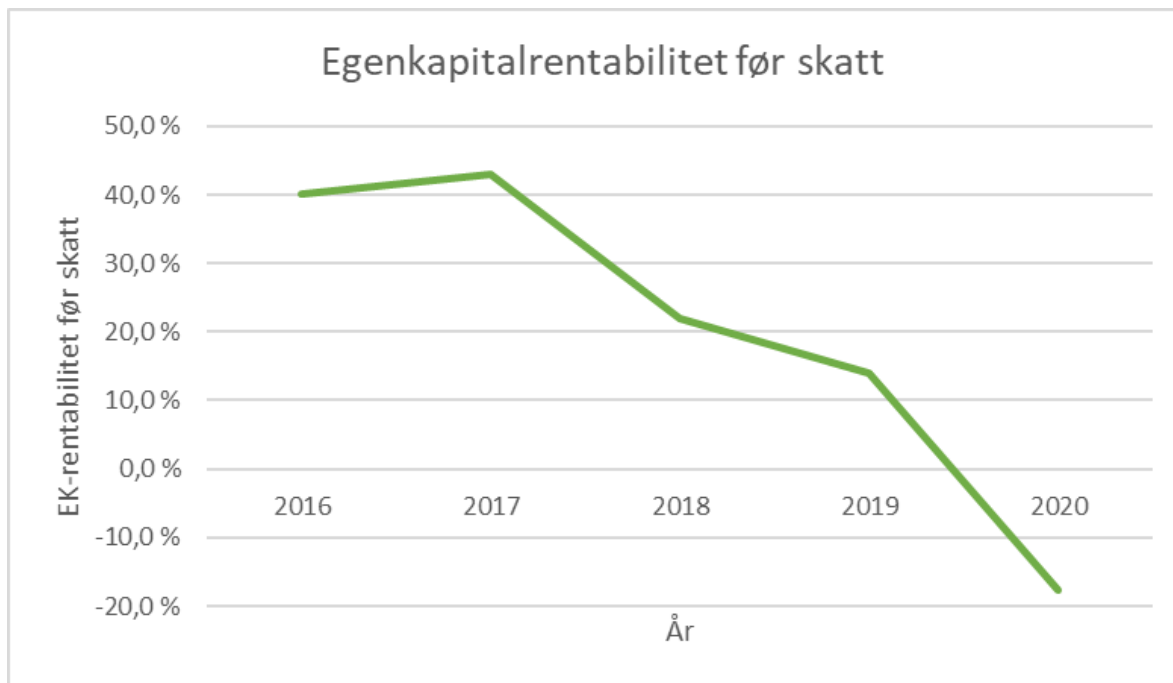
Tabell 10: Totalkapitalens omløpshastighet

	2016	2017	2018	2019	2020
Driftsinntekter	994 424 890	1 780 886 646	2 114 275 000	2 583 715 000	3 024 841 000
Gjennomsnittlig total kapital:	2 071 460 492	3 549 621 383	4 761 016 500	5 297 677 500	4 106 835 000
Totalkapitalens omløpshastighet:	0,480	0,502	0,444	0,488	0,737

Totalkapitalens omløpshastighet har vært svært stabil fra 2016 til 2019, og hatt en økning i 2020. Ingen av årene viser et særlig høyt nøkkeltall, men det er positivt at trenden er stigende. Den

høye totalkapitalen kan utnyttes bedre for å skape bedre lønnsomhet for Læringsverkstedet. Det er også en mulighet å redusere bedriftens gjeld for å redusere totalkapitalen. Følgelig vil totalkapitalens omløpshastighet forbedres. Det er interessant å se at året de har underskudd på det ordinære resultatet, er det året de utnytter kapitalen best.

4.5.4 Egenkapitalrentabilitet før og etter skatt

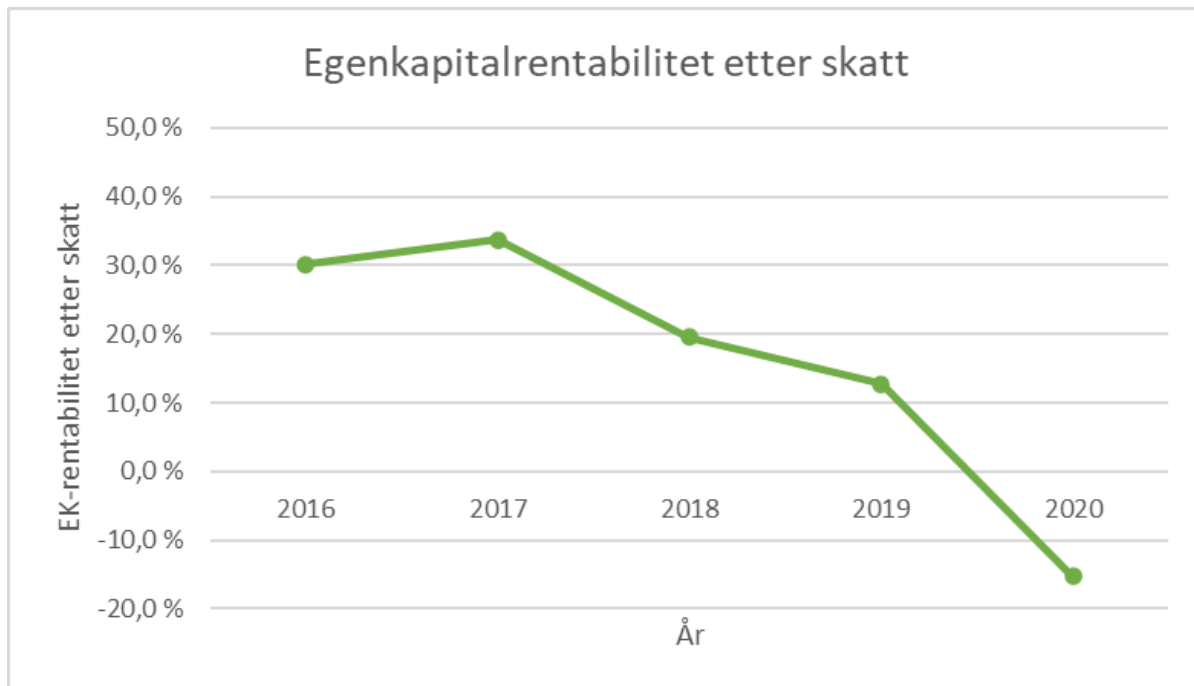
Figur 13: Egenkapitalrentabilitet før skatt

Tabell 11: Egenkapitalrentabilitet før skatt

	2016	2017	2018	2019	2020
Ordinært resultat før skatt	63 390 732	104 990 287	74 668 000	57 210 000	-52 180 000
Gjennomsnittlig egenkapital	157 748 886	244 806 535	339 996 500	407 875 000	296 944 000
Egenkapitalrentabilitet før skatt:	40,2 %	42,9 %	22,0 %	14,0 %	-17,6 %

Egenkapitalrentabiliteten bør være større enn totalkapitalrentabiliteten (Berg, 2018). Dette er tilfellet i alle årene, med unntak av 2020, for Læringsverkstedet. Egenkapitalrentabiliteten (både før og etter skatt) er høyest i 2017, da de i dette året har høyest resultat. I de neste årene har bedriften hatt en negativ utvikling. Fra 2017 til 2019 har egenkapitalen bortimot fordoblet seg,

mens resultatet er nesten halvert. I 2020 er egenkapitalrentabiliteten negativ, dette på grunn av underskuddet i året, samt en høy reduksjon i gjennomsnittlig egenkapital.

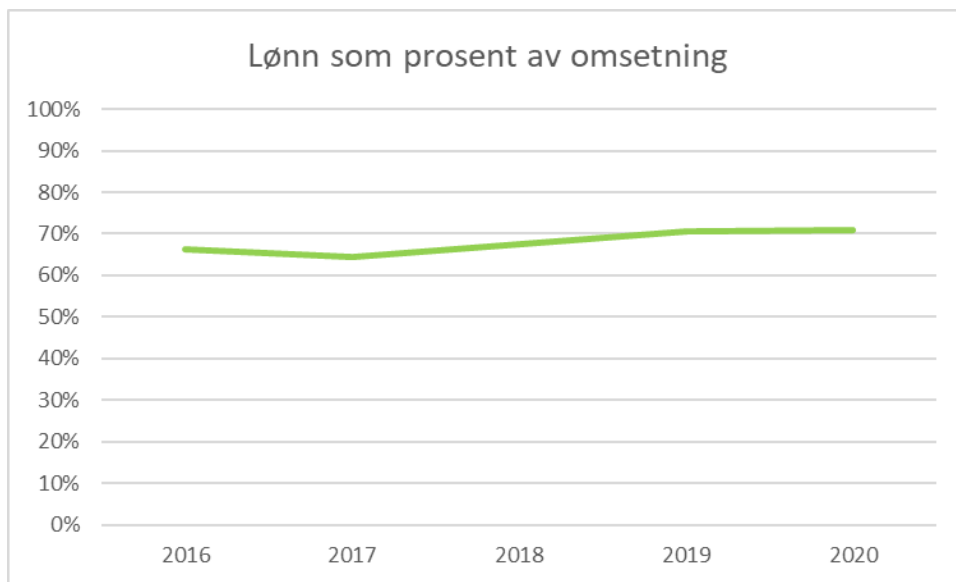
Figur 14: Egenkapitalrentabilitet etter skatt

Tabell 12: Egenkapitalrentabilitet etter skatt

	2016	2017	2018	2019	2020
Ordinært resultat	47 528 697	82 592 726	66 402 000	51 902 000	-45 378 000
Gjennomsnittlig egenkapital	157 748 886	244 806 535	339 996 500	407 875 000	296 944 000
Egenkapitalrentabilitet etter skatt	30,1 %	33,7 %	19,5 %	12,7 %	-15,3 %

Vi ser at egenkapital etter skatt har samme utvikling som før skatt, men her er det tatt hensyn til skatt.

4.6 Lønn

Figur 15: Lønn i prosent av omsetningen

Tabell 13: Lønn i prosent av omsetningen

	2016	2017	2018	2019	2020
Lønn	656 300 253	1 139 437 366	1 422 740 000	1 815 182 000	2 143 572 000
Omsetning	990 609 201	1 764 923 758	2 106 753 000	2 575 187 000	3 017 072 000
Lønn som prosent av omsetning	66,25 %	64,56 %	67,53 %	70,49 %	71,05 %

Dette nøkkeltallet har vi kun inkludert foreldrebetaling og offentlige tilskudd som omsetning. Vi har derfor ekskludert driftsinntekter som ikke kommer av barnehagedrift. Vi ser av regnskapet at lønnskostnaden er den desidert største kostnaden i Læringsverkstedet.

Forholdstallet sier noe om andelen av bemanning i barnehagen. Bedriften ligger på et relativt stabilt nivå på rundt 65-70%. Vi har dessverre ingen tall fra kommunale barnehager, som gjør det vanskelig å vurdere om tallet er høyt eller lavt. Det er uansett interessant å se på utviklingen i nøkkeltallet. Det har vært en økning både i lønnskostnadene og forholdstallet i 2017 til 2020, og den største økningen skjer fra 2017 til 2018. Dette henger trolig sammen med bemanningsnormen som tredde i kraft i 2018.

4.7 PESTEL-analyse

Vi ser på det politiske, økonomiske og juridiske perspektivet knyttet til Læringsverkstedet AS. Perspektivene har en sammenheng, og går derfor noe over i hverandre. Formålet med den strategiske analysen er å avdekke hvordan de eksterne drivkrefter påvirker bedriftens posisjon og dens lønnsomhet.

4.7.1 Det politiske perspektivet

De politiske forholdene er relevante fordi barnehagen vil kunne påvirkes av hvilke politiske partier som bestemmer. Regjeringsskifter skaper ofte endringer og usikkerhet hos bedriftene (Fjellstad og Lunnan, 2018). Norge hadde et regjeringsskifte høsten 2021, hvor høyresiden ble byttet ut med venstresiden. Generelt kan man si at venstresiden er mer interessert i at flest mulig barnehager skal driftes kommunalt, mens høyresiden er opptatt av å skape større muligheter for private barnehager (Høyre, 2021). Det er uansett en stor likhet mellom de to største partiene, Høyre og Arbeiderpartiet. De er begge opptatte av at private og kommunale barnehager får likt offentlig tilskudd (Arbeiderpartiet, u.å.). Høyre skriver blant annet at de ønsker «å fortsette å likebehandle private og offentlige barnehager økonomisk» (Høyre, 2021).

Regjeringsskiftet i 2021 har allerede påvirket Læringsverkstedet, og vil kunne påvirke de også i fremtiden. Private barnehager får tre ulike tilskudd fra staten: årlig driftstilskudd, kapitaltilskudd og pensjonsordning. Pensjonsordningen er nå kuttet fra 13% til 10% for kjedebarnhager, 39 dette uten å øke noen av de andre tilskuddene. Arbeiderpartiet har også vedtatt at de kutter maksprisen med 2800 kr i året fra 01.august i år (Arbeiderpartiet, u.å.). Se mer om pensjonsordning og makspris i kapittel 4.7.2.

4.7.1.1. Kritikken i media

Private barnehager får stadig kritikk i media, og hvordan de finansieres er derfor et betent tema. Kritikken bunner i at en ikke ønsker at det eventuelle overskuddet en privat barnehage har skal gå til noe annet enn tilbake til barna. Det er spesielt SV og Rødt som har omtalt seg mye rundt dette temaet i media. De kaller private barnehagekjeder «velferdsprofitører». Læringsverkstedet har en felles administrasjon, stordriftsfordeler, noe partiene ikke ønsker at barnehager skal ha (Utdanningsnytt, 2021). De ønsker heller at hver enkelt barnehage skal ha sin egen administrasjon for å sikre at pengene går direkte tilbake til barna. Vår kontaktperson, Roger

Olsen fra Støtvigenga barnehage, deler ikke denne oppfatning. Han mener ordningen SV og Rødt ønsker, vil føre til at det går mye penger til byråkrati. En felles administrasjon for konsernet er mindre ressurskrevende, og dermed kan mer gå tilbake til barna. Videre sier han at det ikke er mye å tjene på private barnehager lenger, grunnet innføring av bemanningsnorm og pedagognorm.

SV og Rødt mener kjedebarnhager svekker mangfoldet i barnehager (Bergundhaugen, 2022). De mener at barnehager vil bli like av å være i samme kjede. Olsen mener dette ikke er tilfellet, men at Læringsverkstedet fremmer mangfold med sine ulike barnehager.

For å konkretisere hvordan media farger synet på private barnehager vil vi bruke en overskrift fra DN som eksempel. Denne sier følgende «*Barnehageparet Hans Jacob Sundby og Randi Lauvland Sundby og deres selskap tjente over to milliarder kroner i fjor*». Det er klart at dette er overskrifter som kan provosere. Det som ligger bak de inntjente milliardene er ikke en fortjeneste som går til ekteparet Sundby, men en fortjeneste som skal fordeles på alle barnehagene som Læringsverkstedet eier. Hans Jacob Sundby hevder selv at inntjeningen hver enkelt barnehage har, ligger på rundt kr 300 000 i snitt. Dette tilsvarer ca. en uke med lønnsutbetalinger.

4.7.2 Det økonomiske perspektivet

Vi gjør en analyse av det økonomiske perspektivet til Læringsverkstedet AS. Vi har valgt å dele perspektivet i tre deler. Hvordan barnehagen er finansiert, hovedfokuset til barnehagene sett fra et økonomisk perspektiv og hva overskuddet går til.

4.7.2.1 Finansordningen

Hvordan finansieres de private barnehager? Den største inntektskilden for private barnehager er kommunens rammetilskudd og skatteinntekt. Hvor stort tilskuddet barnehagene får blir beregnet ut fra de gjennomsnittlige utgiftene de kommunale barnehagene i samme kommune har.

Tilskuddet blir beregnet en gang per år. De private barnehagene har krav på like mye av det de kommunale barnehagene får i offentlig finansiering. Tilskuddsordning er basert på 2 år gamle beregninger, i tillegg er den justert for forventet lønn- og prisvekst. Dette består av 85% av

bedriftens inntekt (Regjeringen, 2021). De resterende 15% av bedriftens inntekt består av foreldrebetaling (Læringsverkstedet, u.å.).

Fra kapittel 4.7.1 så vi at barnehager får årlig driftstilskudd, kapitalinnskudd og pensjonsordningen fra staten, og at pensjonsordningen går fra 13% til 10%. Dette fører til at barnehagene får mindre tilskudd, men har fortsatt de samme utgiftene. Dermed kan det bli vanskeligere å finansiere vikarbruk, innkjøp av leker og vedlikehold. Dette gjelder alle private barnehager, men er kanskje verre for enkeltstående. En undersøkelse gjort av Private Barnehagers Landsforbund viser at i 2020 budsjetterte 46% av barnehagene at de gikk i underskudd. Dette er en økning fra 2019 på 8% (Private Barnehagers Landsforbund, 2020). De foreslåtte kuttene kommer i tillegg til innstrammingene regjeringen har gjort i barnehagesektoren de siste årene. Nye minimumsstandarder for pedagog- og bemanningstetthet er innført, men regjeringen har ikke bevilget nok penger til å finansiere disse nye kravene for alle barnehager. Dette fører til underskudd i sektoren, temaet blir nærmere omtalt i kapittel 4.7.3.

Årlig driftstilskudd er tilskudd som går direkte til barna. Hvor mye tilskudd barnehagene får avhenger av hvilken kommune de ligger i. Læringsverkstedet har mange barnehager lokalisert i ulike deler av landet, derfor varierer det hvor mye de enkelte barnehagene får. Den barnehagen vi har hatt kontakt med ligger i Moss kommune, og der er tilskuddet fordelt slik:

- Lite barn: 233 000 kr per barn
- Stort barn: 110 000 per barn

Vår kontaktperson anser tilskuddet som noe lavt sammenlignet med andre barnehager.

Tidligere nevnte vi at maksprisen skal reduseres med 2 800 kr i året, f.o.m. 01. august 2022. Dette betyr at det blir rimeligere for foreldre å ha barna i barnehagen. Vi har ikke funnet utfyllende informasjon om reduksjonen av maksprisen er noe staten kompenserer for eller om dette er noe bedriften selv må dekke. Er dette noe bedriften selv må dekke, byr det på økonomiske utfordringer.

4.7.2.2 Hovedfokuset fra et økonomisk perspektiv

Når det gjelder det økonomiske innad i hver enkelt barnehage er det to hovedfokus. Det aller første er å få fylt opp barnehageplassene. Den aller viktigste grunnen til å få fylt opp barnehageplassene er for å holde de ansatte i arbeid. 75% av bedriftens kostnader er lønnskostnader, dermed har ikke Læringsverkstedet AS økonomisk kapasitet til å kunne holde på sine ansatte om de ikke får fylt opp barnehageplassene.

Det andre hovedfokuset barnehagene har er å få lavest mulig sykefravær. Fra det økonomiske perspektivet gjeldet dette sykefraværet ved egenmelding, da arbeidsgiver er pliktig til å betale sykepenger i et tidsrom på inntil 16 kalenderdager (Altinn, 2021). Langtidssykdom er ikke relevant da dette blir dekket av NAV og påvirker ikke bedriftens økonomi.

4.7.2.3 COVID-19 påvirkning på bedriftens økonomi

Det kan være nyttig i sammenheng med det økonomiske perspektivet se på hvordan covid-19 har påvirket Læringsverkstedet AS. Det kan se ut som at pandemien har hatt begrenset effekt på virksomheten. Det man likevel kan se er at på enkeltområder har kostnadene økt, men dette har blitt veid opp da næringslivet har redusert arbeidsgiveravgift i en termin. I tillegg har det vært reduksjon av arbeidsgiverandel for noen typer sykefravær. Ingen ansatte har vært permittert som følger av covid-19.

4.7.3 Det juridiske perspektivet

Som vi tidligere har forklart, er spesielt private kjedebarnehager et svært betent tema. Dette kommer av at flere mener at private barnehager, spesielt kjedene, hevdes å ha for høy lønnsomhet. Dette er ikke økonomisk bærekraftig. I tillegg til at de ikke bidrar til velferdssamfunnet. Det står ikke spesifisert i noen faglige forsvarlige tekster hva disse pengene går til. Den offentlige sektoren frykter at overskuddet ikke går tilbake til barna, men blir hos eierne. Dette gjelder spesielt kjedebarnehagene da disse har en felles administrasjon. Hva dette overskuddet går til i Norges største private barnehagekjede går til vil vi komme mer innpå i regnskapsanalysen.

Det vi skal se på i den juridiske delen av PESTEL analysen er lovendringer som forhindrer kjedene å sitte igjen med store overskudd, nærmere bestemt barnehageloven §26

Grunnbemanning. Loven sier følgende:

«Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.»

«Barnehagen skal minst ha én ansatt per tre barn når barna er under tre år og én ansatt per seks barn når barna er over tre år. Barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.»

Det var 31. mai 2018 at Stortinget vedtok dette minimumskrav for grunnbemanningen i norske barnehager. Normen ble innført 1 august samme år. Den 1. august 2019 skulle kravene være innfridd. I denne sammenhengen vedtok Stortinget at skulle gi 100 millioner ekstra til finansiering til bemanningsnormen (Regjeringen, 2018).

Før 31 mai 2018 var grunnbemanningen underlagt barnehageloven §18 Barnehagens øvrige personale fra 01.08.2017. Denne sa følgende:

«Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.»

«Pedagogiske ledere må ha utdanning som barnehagelærer. Likeverdige med barnehagelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.»

Som vi ser, sier denne ingenting om hvor mange ansatte en barnehage skal ha i forhold til antall barn. Før 2018 lå de største kjedene i gjennomsnitt på 6,5 barn per ansatt (Udir, 2018), mens de kommunale lå på 5,9 barn gjennomsnittlig. Som vi tidligere har kommet fram til benyttes 75% av driftskostnadene til lønn. Da denne loven trådte i kraft ble overskuddet mye mindre. Dermed setter vi nå spørsmål ved om overskuddet egentlig er så stort som flere politiske parter og medier egentlig skal ha det til.

I tillegg ble det vedtatt skjerpete pedagognormer. For barn under tre år skal det være minst en pedagogiske leder per 7 barn. For barn over tre år og oppover skulle det være en pedagogiske leder per 14 barn. Tidligere har disse kravene ligget på 9 og 18 barn per pedagogiske ledere. Før

2018 var det i gjennomsnitt 15,4 barn per pedagogiske leder. Dette er nesten et barn mer per pedagog enn de kommunale som lå på 14,5 barn. I gjennomsnitt tjener en pedagogisk leder kr 510 000 på årsbasis (Utdanning.no, u.å.). Dette betyr at de kommunale barnehagene før det nye lovvedtaket måtte i gjennomsnitt ut med en halv million kroner mer i året i forhold til de private på barnehagelærere per 15 barn.

Vår teori i forhold til om de store barnehage kjedene tar ut store profitter er at det i tidligere år ikke har vært usannsynlig at eierne har tatt ut profitter. Lovendringene i 2018 har gjort at overskuddet er på kun 2%, dette blir nærmere omtalt i kapittel 4.9. Overskuddet er lavt i forhold til anbefalt overskudd på 5-7%. Dermed stiller vi oss tvilende til om eierne tar ut store profitter ut ifra det juridiske perspektivet.

4.8 Sammenhengen mellom regnskaps- og strategisk analyse

Den største sammenhengen vi kan se mellom regnskapsanalysen og den strategisk analyse, er hvordan bemanningsnormer- og pedagognormen påvirker Læringsverkstedet. Denne tredde i kraft i 2018 og økte lønnskostnadene betydelig. Da de nye minimumsstandardene for pedagog- og bemanningstettheten ble innført hadde ikke regjeringen bevilget tilstrekkelig med ressurser som videre førte til underskudd i framtidige år. Dette kan være årsaken til at egenkapitalrentabiliteten har halvert seg fra året før. Samtidig er ikke endringen så stor som den kunne ha vært. Årsaken er at tilskuddsordninger er basert på 2 år gamle tall, men den skal i teorien justeres i forhold til forventet lønnsvekst.

I forhold til det politiske perspektivet er det vanskelig å si hvordan disse har påvirket regnskapet da vi ser på tall fram til 2020 og regjeringsskifte skjedde i 2021. Hvordan dette påvirker bedriften kommer helt an på om reduksjonen av maksprisen er noe bedriften eller staten kompensere for. Som nevnt er tilskuddsordningen basert på 2 år gamle tall, om reduksjon av maksprisen ikke blir tatt hensyn til er dette en stor usikkerhetsfaktor for bedriften de neste årene. Det som også kan påvirke regnskapstallene negativt framover er endringen på pensjonsordning fra 13% til 10%.

Salg av eiendom til det svenske selskapet Samhällsbyggnadsbolaget SBB i 2020 ga tilstrekkelig med midler til å nedbetale obligasjonslån i 2020. Dette kommer av at det i 2018 ble fremmet et

forslag på Stortinget som ikke tillater barnehagevirksomheter å ha obligasjonslån. Dette har blant annet påvirket gjeldsgraden.

4.9 Overskudd

Læringsverkstedet har ikke hatt et stort overskudd; de siste årene har det ligger på 2,3%. Kommunesektoren (KS) anbefaler et overskudd på 5-7% i barnehager (Læringsverkstedet, u.å.). Roger Olsen forteller at bemannings- og pedagognormen har vært en medvirkende årsak til lavt overskudd. Tidligere var det mulighet å ha lavere bemanning for å spare lønnsutgifter, og dermed øke overskuddet. Dette har nå fått begrensninger. 75% av utgiftene deres er lønn, ca. 10% er innkjøp av leker og ca. 10% er bygg.

Olsen forteller at de ikke har mange stordriftsfordeler, men de har en felles administrasjon. Videre kommer det frem at mesteparten av overskuddet går direkte tilbake til barnehagene. De mener det er viktig å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse, derfor går noe av overskuddet til kurs og pedagogisk læring. De har blant annet ansatt konsulenten Kari Pape som skreddersyr pedagogisk kompetanseheving for de ansatte. Dette med hovedfokus på hvordan holdninger, væremåte og relasjoner påvirker barns oppvekst, læring og utvikling. Dette er en kostnad det er mye fokus på i Læringsverkstedet (Læringsverkstedet, 2020).

Eierne tar ikke selv ut utbytte fra driftsoverskuddet, selv om det årlig kommer fram på skattelistene. Formuen deres består av selskapets verdi, ikke hva de personlig eier, dermed vil eiernes navn komme på skattelistene (e24, 2020).

4.10 Benchmarking

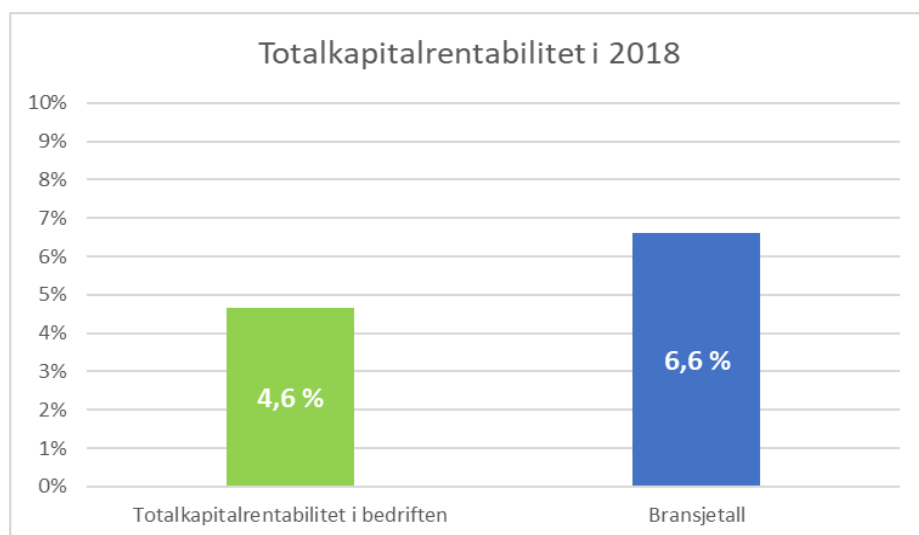
Å foreta benchmarking vil på godt norsk si å sammenligne bedriftens nøkkeltall med bransjetall. Det er viktig å påpeke at vi kun har bransjetall fra 2018, vi får dermed ikke sammenlignet utviklingen for bransjen og bedriften (Bjørnenak & Nyland, 2020).

Dette er bransjetallene vi tar utgangspunkt i:

Tabell 13: Bransjetall for private aktører 2018

Bransjetall for private aktører i 2018	
Totalkapitalrentabilitet	6,6%
Resultatgrad	3,7%
Egenkapitalrentabilitet etter skatt	14,1%

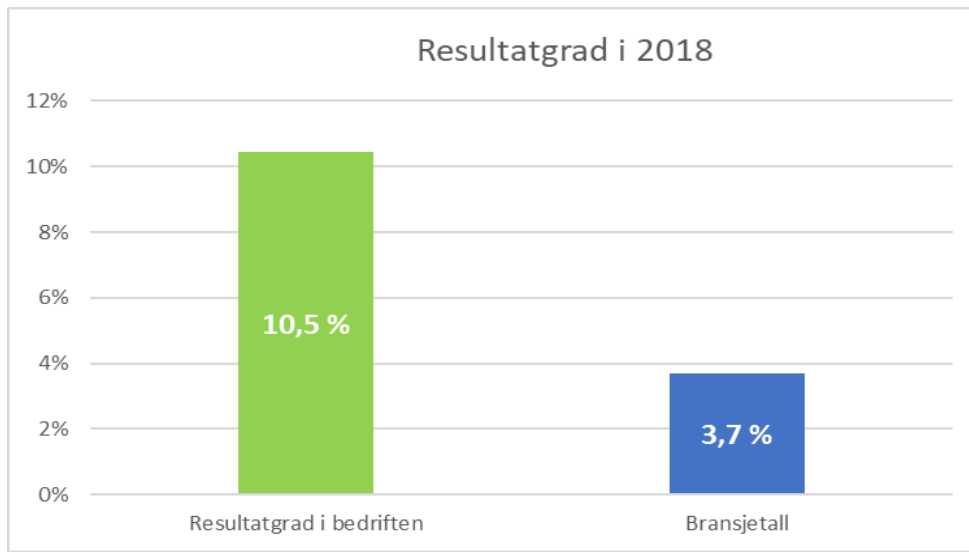
4.10.1 Totalkapitalrentabilitet

Figur 15: Totalkapitalrentabilitet

I 2018 ser vi at både Læringsverkstedet AS og bransjen ellers ligger et stykke under 10%, som vi har valgt som vår grense på god totalkapitalrentabilitet. Læringsverkstedet AS har i tillegg en totalkapitalrentabilitet som er lavere enn bransjen.

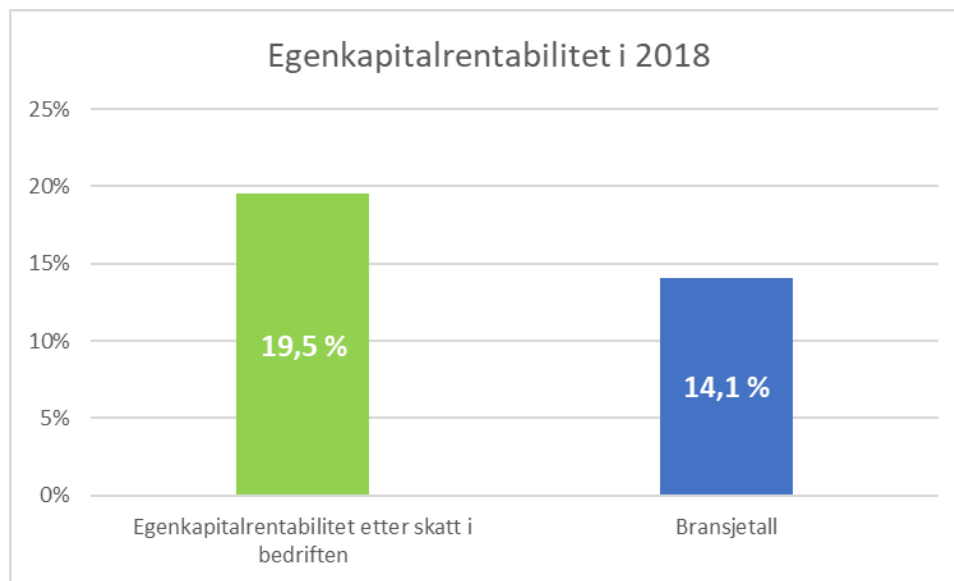
4.10.2. Resultatgrad

Figur 16: Resultatgrad

Vi ser av grafen over at Læringsverkstedet AS tjener mer per krone omsatt enn bransjen for øvrig, men at resultatgraden synker for hvert år. I 2018 ligger bedriften 6,8 prosentpoeng over bransjetallene. Hvis vi ser figur 15 og figur 16 i sammenheng, finner vi at totalkapitalens omløpshastighet i bedriften må være betydelig lavere enn i bransjen ellers. Selv om resultatgraden er vesentlig høyere i bedriften enn i bransjen, er det ikke nok til å kompensere for den lave omløpshastigheten til totalkapitalen. Dette indikerer at bedriften er relativt dårlig på å utnytte totalkapitalen, noe som også er vår konklusjon tidligere i oppgaven.

4.10.3 Egenkapitalrentabilitet etter skatt

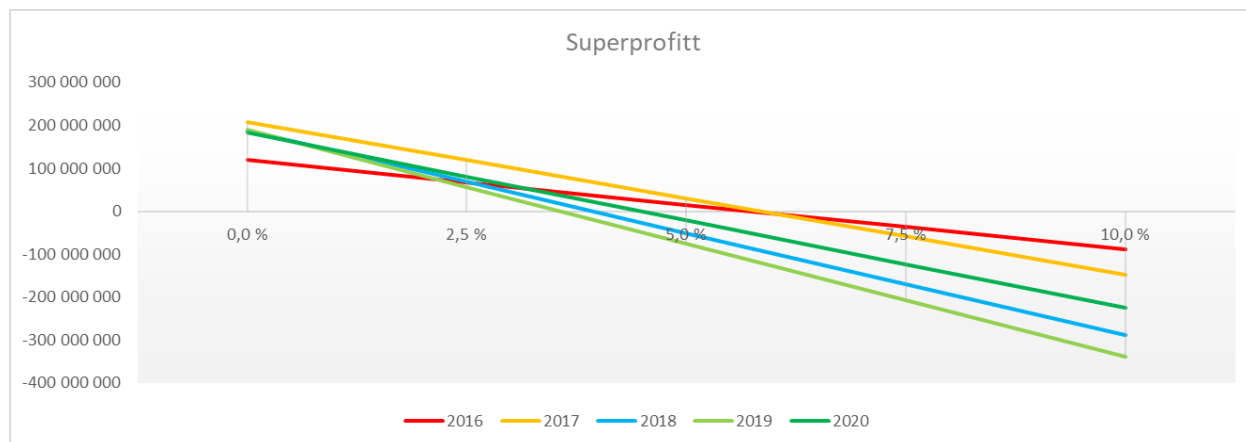
Figur 18: Egenkapitalrentabilitet etter skatt

I 2018 ligger EK-rentabiliteten til Læringsverkstedet AS over bransjen for øvrig. Dette vil si at eierne av Læringsverkstedet AS får større avkastning på sin egenkapital enn det andre eiere i bransjen får. Det er viktig å bemerke seg at Læringsverkstedet har veldig liten egenkapital i forhold til totalkapitalen. Grunnen til at vi kun ser på egenkapitalrentabiliteten etter skatt er at skatten går til staten.

4.10.4 Superprofitt i bransjen

I dette delkapittelet skal vi med utgangspunkt i artikkelen av Bjørnenak og Nyland se om disse nøkkeltallene indikerer at det forekommer superprofitt i bedriften (Bjørnenak og Nyland, 2020). De konkluderer med at resultatgraden og totalkapitalrentabiliteten i bransjen indikerer lavere lønnsomhet enn gjennomsnittet for alle ikke-finansielle næring utenom naturressursbaserte næringer. Læringsverkstedet AS har en enda lavere totalkapitalrentabilitet enn bransjen noe som er en sterk indikator på at det forekommer lite/ingen superprofitt. De har dog en høy resultatgrad, hvis det er mulighet til å utnytte totalkapitalen bedre vil de kunne ta ut en noe høyere profitt. Siden Læringsverkstedet har lav egenkapitalandel, kan man ikke legge noe særlig vekt på egenkapitalrentabiliteten.

4.11 Superprofitt

Figur 19: Årlig superprofitt ved et utvalg avkastningskrav

Tabell 13: Årlig superprofitt ved et utvalg avkastningskrav

	2016	2017	2018	2019	2020
Driftsresultat	119 048 242	207 654 000	187 692 000	189 070 000	183 271 000
Gjennomsnittlig TK	2 074 892 217	3 549 621 519	4 761 016 500	5 279 677 500	4 088 835 000
Avkastningskrav for å oppnå 0 i superprofitt	5,74 %	5,85 %	3,94 %	3,58 %	4,48 %

Avkastningskrav	0,0 %	2,5 %	5,0 %	7,5 %	10,0 %
2016	119 048 242	67 175 937	15 303 631 -	36 568 674 -	88 440 980
2017	207 654 000	118 913 462	30 172 924 -	58 567 614 -	147 308 152
2018	187 692 000	68 666 588 -	50 358 825 -	169 384 238 -	288 409 650
2019	189 070 000	57 078 063 -	74 913 875 -	206 905 813 -	338 897 750
2020	183 271 000	81 050 125 -	21 170 750 -	123 391 625 -	225 612 500

Ut ifra regnskapstallene virker det som at bedriften ikke har noen gjeld uten rente, den sysselsatte kapitalen vil da være lik totalkapitalen. Det gjennomsnittlige avkastningskravet som fører til 0 i superprofitt gjennom perioden er på ca. 4,72%. Dette er lavere enn den nedre delen som NOU-rapporten opererer med og indikerer derfor at det ikke er snakk om superprofitt i Læringsverkstedet. Som vi ser av tabell 13, ville eierne tjent mer på å plassere den samme kapitalen i andre prosjekter gitt avkastningskrav på mer enn henholdsvis 5.74, 5.85, 3.94, 3.58 og 4.48% i de respektive årene.

5. Konklusjon

I bacheloroppgaven vår har vi gjennomført analyser av Læringsverksteder AS fra perioden 2016–2020. Vi har gjennomført en regnskapsanalyse med fokus på lønnsomhet, og denne informasjonen har vi underbygget med en PESTEL-analyse. Problemstillingen vi tok for oss:

Hvordan har lønnsomheten utviklet seg i Læringsverkstedet AS i perioden 2016-2020, og hva kan mulige årsaker til denne utviklingen være?

Av regnskapsanalysen ser vi at det er noe varierende hvilket år som fremstår som mest likvid og solid. Videre fant vi at 2020 har best finansieringsstruktur. Ut ifra analysen som er gjennomført av lønnsomhet ser vi at 2017 er det beste året. Vi ser uansett at 2016 er ganske jevn med 2017. Det som skiller dem, er at 2017 har størst driftsresultat.

På bakgrunn av vår strategiske analyse ser vi at det er bemannings- og pedagognormen som har størst innvirkning på nøkkeltallene i regnskapsanalysen. Dette ser vi særlig i nøkkeltallet for lønn. Videre konkluderes det med at de politiske faktorene trolig vil påvirke bedriften i større grad årene framover, sammenlignet med foregående år. Dette kommer av regjeringsskiftet.

Bedriften har lav total kapitalrentabilitet sammenlignet med resten av bransjen, det er et resultat av en lavere omløpshastighet på total kapitalen og høyere resultatgrad. De har høyere egenkapitalrentabilitet enn bransjen, men vi kan ikke legge veldig stor vekt på dette da egenkapitalen i bedriften er såpass lav. Vår analyse finner ingen signifikante indikatorer som tilsier at bedriften tar ut superprofitt.

6. Referanseliste

6.1 Litteraturliste

Berg, T. (2018) *Grunnleggende økonomistyring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Fjeldstad, Ø. D. og Lunnan, R. (2018) *Strategi*. Bergen: Fagbokforlaget

Jacobsen, D. I. (2018) *Hvordan gjennomføre undersøkelser?* 3.utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Kristoffersen, T. (2016) *Årsregnskapet*. 5. utg. Bergen: Fagbokforlaget

Kristoffersen, T. (2019) *Årsregnskapet*. 6. utg. Bergen: Fagbokforlaget

Mørk, B. E., Haus, E., Keeping, D. og Oppen, M. (2020) *Kvantitative og kvalitative metoder i merkantile fag: en introduksjon*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

6.2 Nettsider

Alsberg, O. (2020) *Svensk selskap kjøper barnehagebygg i Norge for over fire milliarder kroner*.

Tilgjengelig fra: <https://e24.no/naeringsliv/i/JokgoR/svensk-selskap-kjoeper-barnehagebygg-i-norge-for-over-fire-milliarder-kroner> (Åpnet: 18. februar 2022)

Altinn. (2021) *Sykefravær og sykepenger*. Tilgjengelig fra: <https://www.altinn.no/starte-og-drive/arbeidsforhold/sykdom/sykefravar-og-sykepenger/> (Åpnet: 1. mars 2022).

Arbeiderpartiet (u.å.) *Barnehage*. Tilgjengelig fra: <https://www.arbeiderpartiet.no/politikken/barnehage/> (Åpnet: 01. mars 2022)

Bergundhaugen, A. (2022) *Toffe runder om private barnehager*. Tilgjengelig fra: <https://www.barnehage.no/ap-debatt-finansiering/toffe-runder-om-private-barnehager/228034> (Åpnet 16. mars 2022).

E24. (2020) *Skatteliste 2020*. Tilgjengelig fra: https://e24.no/spesial/skattelister/2020/3033/?fbclid=IwAR1G34DIbh50aT-iTB0BcYplzuO00EoAy_ow92ZfL4W3I_yywKeDJo9kSsw (Åpnet: 16. mars 2022).

Høyre. (2021) *Barnehage*. Tilgjengelig fra: <https://hoyre.no/politikk/var-politikk/skole/barnehager/> (Åpnet: 4. februar 2022).

Jelstad, J. (2021) *Rødt og SV legger press på Ap om finansiering av private barnehager*. Tilgjengelig fra: <https://www.utdanningsnytt.no/arbeiderpartiet-kommune-private-barnehager/rodt-og-sv-legger-press-pa-ap-om-finansiering-av-private-barnehager/300238> (Åpnet: 15. januar 2022)

LO. (2021) *Viktig å unngå superprofitt i barnehagene*. Tilgjengelig fra: <https://www.lo.no/nyhetsrommet/viktig-a-unnga-superprofitt-i-barnehagene/> (Åpnet: 1. mars 2022).

Læringsverkstedet. (2020). *Vi får verdens viktigste verdier til å vokse – med Kari Pape på laget*. Tilgjengelig fra: <https://laringsverkstedet.no/nyheter/news/408356> (Åpnet: 16. mars 2022)

Læringsverkstedet. (2022) *Finansielle rapporter og informasjon*. Tilgjengelig fra: <https://laringsverkstedet.no/om-oss/finansiell-informasjon> (Åpnet: 9. februar 2022).

Læringsverkstedet. (u.å.) *Dette er Læringsverkstedet*. Tilgjengelig fra: <https://laringsverkstedet.no/om-oss> (Åpnet: 25. januar 2022).

Læringsverkstedet. (u.å.) *Spørsmål og svar om barnehagebransjen*. Tilgjengelig fra: <https://laringsverkstedet.no/sp%C3%B8rsm%C3%A5l-og-svar-om-barnehagebransjen> (Åpnet: 7. mars 2022).

NOU. (2020) *Private aktører i velferdsstaten*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/92c603f025264ef4a83390b51dd2ec2f/no/pdfs/nou202020200013000dddpdfs.pdf?fbclid=IwAR0-umlj73TxzYYYwaCoHBVibxqlmNNgEgHiRdTXykSkdzoOFrjn2cvLBVI> (Åpnet: 07. mars 2022)

Nyland, K og Bjørnenak, T. (2020) *Superprofitt i velferden?* Tilgjengelig fra: <https://www.nhh.no/nhh-bulletin/artikkelarkiv/2020/desember/superprofitt-i-velferden/> (Åpnet: 1. mars 2022).

Olsen, T.E. (2021) Presentasjon-/Resultatmåling og evaluering. *BØA3050 Sentrale verktøy i økonomistyring*. Tilgjengelig fra: <https://ntnu.blackboard.com> (Hentet: 28. februar 2022)

Private Barnehagers Landsforbund. (2020) *Ny medlemsundersøkelse: Fire av ti private barnehager med underskudd*. Tilgjengelig fra: <https://www.pbl.no/aktuelt/om-pbl/medlemsundersokelser/ny-medlemsundersokelse-fire-av-ti-private-barnehager-med-underskudd/> (Åpnet: 16. mars 2022).

Regjeringen. (2018) *Private barnehagers adgang til å stifte gjeld*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/7300bd6b59804a74a5aae55cae022c65/ny-mappe/rapport---barnehagers-mulighet-til-a-ta-opp-gjeld.pdf> (Åpnet: 15. februar 2022).

Risbakken, K. (2021) *Barnehageparet Hans Jacob Sundby og Randi Lauvland Sundby og deres selskap tjente over 2 milliarder kroner i fjor*. Tilgjengelig fra: <https://www.dn.no/eiendom/laringsverkstedet/private-barnehager/hans-jacob-sundby/barnehageparet-hans-jacob-sundby-og-randi-lauvland-sundby-og-deres-selskap-tjente-over-to-milliarder-kroner-i-fjor/2-1-1082507> (Åpnet: 11. mars 2022).

Skatteetaten. (u.å.) *Årsregnskap*. Tilgjengelig fra: <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/starte-og-drive/rutiner-regnskap-og-kassasystem/arsregnskap/> (Åpnet: 28. februar 2022)

UIO. (u.å.) *En kort introduksjon til arbeidskapital*. Tilgjengelig fra: <https://www.uio.no/studier/emner/matnat/ifi/INEC1800/h20/%C3%98konomisk%20teori/div-dokumenter-fra-gruppetime/en-kort-introduksjon-til-arbeidskapital.pdf> (Åpnet: 16. februar 2022)

Utdanning. (u.å.) *Sammenlign utdanninger og yrker*. Tilgjengelig fra: https://sammenlign.utdanning.no/sammenligne/yrke#y_barnehagelarer.y_barnehage_ass (Åpnet: 1. februar 2022)

Utdanningsdirektoratet (u.å.) *Bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm – hvordan ligger barnehagene an?* Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finnforskning/tema/Statistikknottat-bemanningsnorm-barnehage/#a139859> (Åpnet: 1. februar 2022).

Wangberg, I. (2021) *Reagerer på barnehage-info: – Dette er skremselspropaganda.* Tilgjengelig fra: <https://fagbladet.no/nyheter/reagerer-pa-barnehageinfo--dette-er-skremselspropaganda-6.91.834174.2b63a0ce9e> (Åpnet: 16. mars 2022).